

Hrvatski Glasnik

GLASILO HRVATSKOG KULTURNOG DRUŠTVA "NAPREDAK" ŽUPE SOLI

Godina II

Broj 22

Tuzla

27. travnja 1994

Cijena 500.000 BHD

2.000HRD

Neuputno je stvarati ep o živim ljudima

OJAĐENI SLAVLJENICI

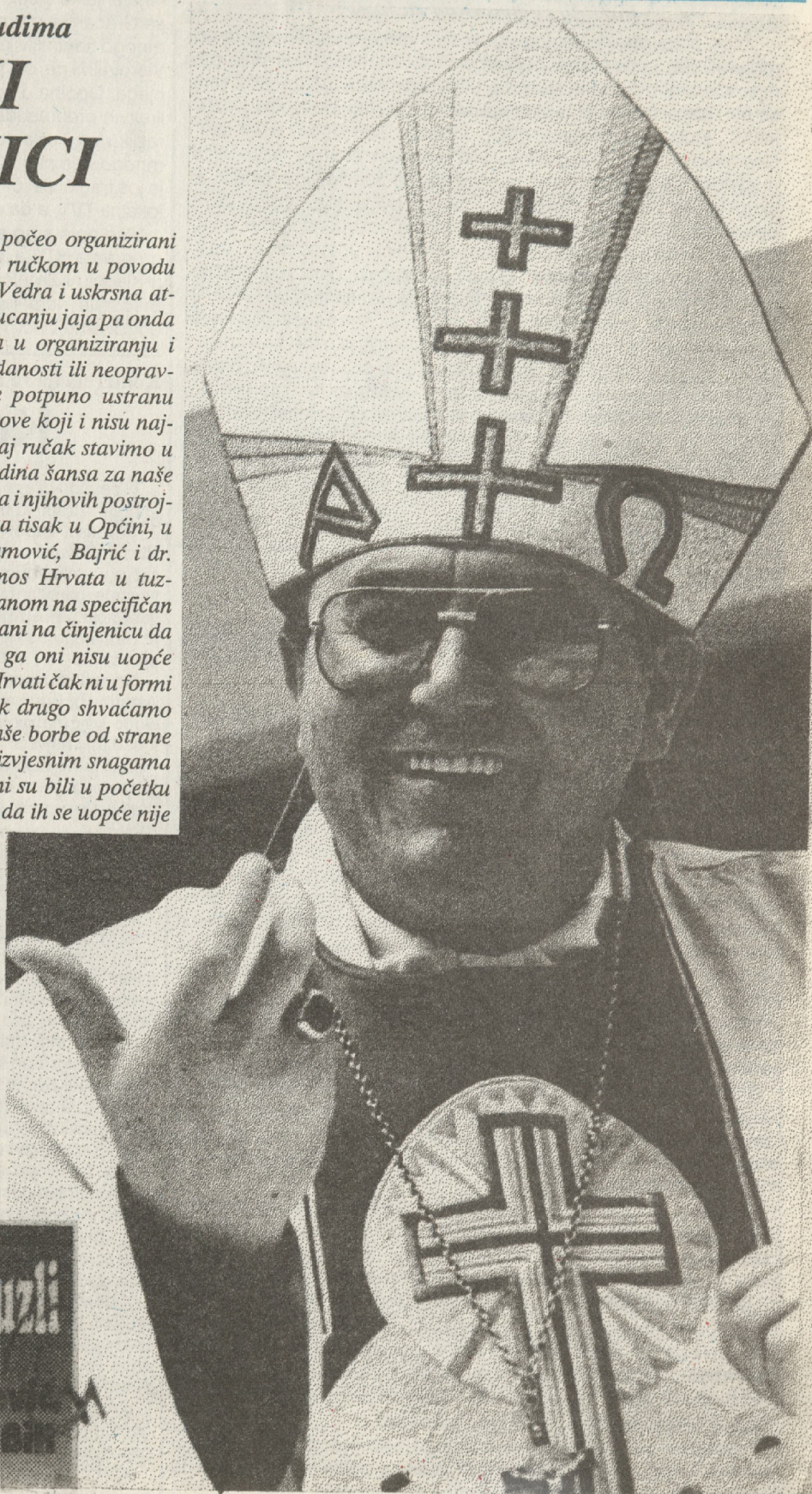
Proslava obljetnica 4. i 15. travnja kada je počeo organizirani otpor okupatoru imala je i mali intermeco za ručkom u povodu Uskrsa u refektoriju Franjevačkog samostana. Vedra i uskrsna atmosfera tijekom ručka prešla je u natjecanje u tucanju jaja pa onda i na ozbiljnija pitanja o sudjelovanju Hrvata u organiziranju i vođenju otpora okupatoru. Rasprava o opravdanosti ili neopravdanosti desolucije 115. brigade potisnula je potpuno ustranu takmičenje u tucanju jajima i poprimila je tonove koji i nisu najbolje priličili uskrsnom radovanju. Ali, ako ovaj ručak stavimo u kontekst obljetnica 4. i 15. travnja, to je bila jedina šansa za naše dvije televizije da registriraju sudjelovanje Hrvata i njihovih postrojbi u ratu u Tuzli i oko Tuzle. Na konferenciji za tisak u Općini, u povodu obljetnice, Bešlagić, Avdić, Delić, Imamović, Bajrić i dr. nisu ni imali namjeru svjesno zaobići doprinos Hrvata u tuzlanskom otporu okupatoru, nesporno organiziranom na specifičan i efikasan način. Jednostavno su bili koncentrirani na činjenicu da netko tko je bio u toliko dubokoj pozadini da ga oni nisu uopće primijetili "skida vrhnje". To što se ne spominju Hrvati čak ni u formi HOS-a ne prihvaćamo ali shvaćamo. Ovo pak drugo shvaćamo kao agresivnu otimačinu značenja i značaja naše borbe od strane pojedinim snaga jedine nam Partije. Skupa sa izvjesnim snagama jedine nam Partije u Hrvata u našem kraju, oni su bili u početku agresije u takvom stvaralačkom zanosu otpora da ih se uopće nije

dalo primijetiti. Bili su suprasubstancirane duhovne vode, koje sada na obljetnicama treba substancirati u vidu recitala i partizanskih pjesama. A onda dodje Washington i, naravno potpuno jasno proklamirani koncept kako je Klinton, u stvari kontinuitet svake od njihovih politika. Klinton, pak, ne smatra da je Goražde kontinuitet njegove politike u Bosni. Dakle politiku opet treba mijenjati. Prava politika u ovom trenutku u Bosni bi bila kad bi Federacija napala Trebinje, uzela ga, pa nam Butros Butros nabacio intervenciju NATO-a.

A.Lj.

Nadbiskup Puljić u Tuzli

Interview: Zdravko Šančević
veleposlanik Hrvatske u BiH

Nakon pet mjeseci provedenih u pritvoru

Mršić na slobodi?

Nakon pet mjeseci nezakonitog boravka u pritvoru, mr. Tomislav Mršić, Mirko Vajand i ostali, pušteni kući da se brane sa slobode.

"Zbog potpisivanja štetnog ugovora, i velike društvene štete od milijun DEM, i podrijetva obrambenih moći R BiH", još prije pet mjeseci, nakon pretresa stanova, u istražni pritvor u Tuzli, stavljani su mr. Tomislav Mršić, tadašnji direktor TDI, Mirko Vajand (RUD-HEM), Muhamed Mečević (TDI) i Drago Jurić (D.O.O. "Soft"). Neposredno uoči Nove godine Jurić je pušten, a da oficijalno ništa u javnost nije procurilo, kao ni o razlozima zadržavanja ostalih iz skupine. Pet mjeseci je proteklo a da još uvijek nije podignuta ni optužnica, a u međuvremenu su obavljena nestručna vještačenja, što sve nije dalo dovoljno dokaza za optužnicu, unatoč gromoglasno najavljenoj "aferi stoljeća". U svakom slučaju, ostaje upamćen cijeli niz nezakonitih radnji zakonitih organa, od samog pritvaranja, trajanja istrage, imenovanja i rada vještaka. Istraga još nije rekla posljednju riječ, a tuzlanski odvjetnik Rifat Konjić je u međuvremenu uložio prigovor na nezakonito držanje u pritvoru, nezabilježeno u novijoj sudskoj praksi. Također, nedavno je zatražena i intervencija dr. Salih Kulenovića, ministra koordinatora za tuzlansko-drinski region. Što je prevagnulo, žalba odvjetnika ili intervencije, nije poznato. Tek, devetnaestog travnja Mršić, Vajand i preostali pritvorenci su pušteni iz tuzlanskog Okružnog zatvora, da se brane sa slobode.

Istraga je još uvijek - u tijeku.

Tribine

BiH, danas i sutra

Ustav Federacije, Washingtonski sporazum, sve češće su tema javnih tribina koje organiziraju kulturno-znanstvena društva i politički forumi

Dana 19. travnja u Kristalnoj dvorani Hotela "Tuzla" održana Javna tribina društva "Hrvatski dom" posvećena Ustavu Federacije Bosne i Hercegovine. Umjesto najavljenog Ive Andrića Lužanskog (koji je bio službeno odsutan) uvodnu riječ imao je renomirani pravnik Boris Perković. Njegovo iscrpno izlaganje, kao i odgovori na desetak postavljanih mu pitanja, doprinos su rasvjetljavanju pitanja od čije primjene ovisi naša sutrašnjica. Otuda je i razumljiva u pitanjima ispoljena zabrinutost oko pouzdanosti predviđenih mehanizama koji treba da osiguraju primjenu Ustava, tim prije što se već u startu kasni. Dio pitanja odnosio se na prava manjinskih naroda u kantonima, uključujući i pravo na upotrebu vlastitog jezika. Perković je, u svezi s tim istakao da Ustav nije išao u detalje - to će regulirati zakoni - ali on garantira sva ljudska prava po međunarodnim standardima.

U isto vrijeme je, u organizaciji Skupštine općine Tuzla, održana tribina u Domu Armije na kojoj je bio gost član Predsjedništva Bosne i Hercegovine dr. Nijaz Duraković. Visoki gost je nakon jednosatnog izlaganja o našoj surovoj ratnoj zbilji i pravcima izlaza iz nje, odgovorio i na mnogobrojna pitanja prisutnih.

Duraković, koji je inače i predsjednik Socijaldemokratske partije BiH, založio se za suradnju svih oko suprotstavljanja agresiji i zaživljavanja Washingtonskog sporazuma. Po njegovim riječima, sada nije vrijeme za "razigravanje stranačkih utakmica", nitko ne treba da politički profitira ističući nekakav svoj doprinos borbi, a ne bi se smjela politizirati ni Armija. Ovu zemlju su - dodao je - branili i brane ljudi kao patriote, a ne pripadnici ove ili one stranke. Na kraju je ovaj gost izrazio uvjerenje da će značajan podsticaj konstituisanju bošnjačko-hrvatske federacije dati najavljeni skoriji posjet predsjednika Republike Hrvatske dr. Franje Tuđmana.

Zajedničko za obje tribine je ispoljena zabrinutost zbog stanja u kome se nalazimo, posebno zbog pojačanog djelovanja agresora, te bezrezervna podrška Washingtonskom sporazumu.

A. U.

Sloboda medija

Gračanlije se ne boje HTV-a

Gračanica je na našem području najzapadniji slobodni grad. Njeni stanovnici su često na nišanu četničkih oruđa ali, pored ljudskih žrtava i materijalne štete, većih teritorijalnih pomjeranja nije bilo. Tim faktom se Gračanlije s pravom mogu ponositi. Međutim, nama je, trenutno, mnogo zanimljivija druga strana "hrabrosti" koju iskazuju Gračanlije. Vjerovali ili ne, oni prate samo program HTV-a i, naravno, ne zazuiru od njega. Općina u kojoj je izuzetno mali postotak hrvatskog življa bez ikakvih predrasuda prati hrvatske informativne i zabavne emisije, za razliku od Tuzle, koja se gotovo panično boji programa HTV-a, čak mnogo više nego C kanala koji je, uzgred rečeno, veoma gledan i, što je još tragičnije, često mnogo boljeg tehničkog kvaliteta prijema nego lokalna TVT, a da o TV BiH i ne govorimo.

Više puta smo se u našem listu čudili i pitali u čemu je opasnost programa HTV-a, pa da ga Tuzlaci ne smiju gledati. Ako znamo da se u Kladnju i Živinicama također, bez teškoća, prati ovaj program, ne preostaje nam ništa drugo nego da ponovno otvoreno upitamo odgovorne vlasti - Zašto se i u Tuzli ne može pratiti program HTV-a?

Konferencija za novinare 15. travnja, povodom Dana Armije

Kompleks Knez

U povodu druge obljetnice A BiH u Press-centru 2. korpusa 15. travnja je organizirana konferencija za novinare Čestitke su uputili najviši časnici 2. korpusa, zapovjednik general Hazim Šadić, zamjenik zapovjednika Ramiz Šuvalić, i načelnik štaba Anđelko Makar. Kratko i prigodno o razvoju i rezultatima, odsudnima i najtežim bitkama u obrani države BiH, i njenih naroda; o trenutačnom stanju na prvim crtama bojišta, reorganizaciji u postrojbama Armije, govorio je general Šadić. Više vremena je ostavljeno na raspolaganje novinarima da pitaju, i dobiju odgovore iz prve ruke.

No, neki novinari imali su za cilj minirati razgovor o onome što je slavna Armija BiH do sada uradila, i okrenuti ga na najodgovornije časnike, i ekipe koje na svojim plećima nose stotine bitaka koje su dobijene, oslobađanje najveće teritorije.

Vrli pitac neki je pitao: "Zašto je tuzlanski Zatvor zindan ispunjen i prepunjen, da više mjesta praznog nema, borcima koji su izvršili sitne krađe, a kroz prste se gleda onima koji su se bavili prodajom oružja i drugih roba?"

Anđelko Makar, načelnik štaba rekao je da pitanje ne priliči ovakvoj prilici. Dodao je da za takve tvrdnje moraju postojati argumenti, i da s pitanjem treba doći u Štab Korpusa, pa će se na njih lijepo odgovoriti.

Na ovo provokativno pitanje reagirao je general Šadić. Najprije je prigovorio svom potparolu Ekremu Avdiću da ubuduće hoće da zna o čemu će se diskutirati na konferencijama za tisak. Rekao je da ne bi ni došao na konferenciju da je znao da će je pojedinci iskoristiti za miniranje svečanog trenutka. Ipak je kazao novinaru-provokatoru da Armija BiH mora biti čista kao suza i da se od toga ne odstupi ni za jotu. Lopovima, makar i u uniformi, zna se gdje je mjesto. A onda je general Šadić rekao:

"Ja sam prošao kroz Vareš drugi dan nakon što je tamo vojska uradila svoj posao. Sve je bilo na svom mjestu. A kada sam prošao četvrti dan, slika je bila nevjerojatna. Kao da su tamo prošli gubari. Svatko je nešto prtio i nosio: ovcu, jagnje, kauč, dječja kolica. Mi smo jasno rekli kakve vojnik i časnike hoćemo."

Tek što je pitanje o stanju na crtama bojišta malo razgalilo visoke časnike, doletilo je drugo, iz iste kuće, još provokativnije.

"Šta je s bivšim zapovjednikom 2. korpusa Željkom Knezom, i njegovim vrlim logističarem Piketom Delibegovićem? Kada ćemo dobiti odgovor gdje su opljačkani dolari (oko 1,5 milijun), i kako je Knez unaprijeđen u vojnog atašea u Zagrebu?"

Zapovjednik Šadić kaže da i ovo pitanje ne priliči ovoj svečanosti i prigodi. Ipak dodaje da je Željko Knez u Zagrebu od predsjednika Alije Izetbegovića ovlašteno lice za nabavku MTS-a za potrebe Armije BiH, i da se Knez mora, i dijelom je to učinjeno, za ono što je uložio u razvoj Armije i 2. korpusa odati priznanje. Drugi visoki časnici, Makar, prigovarao je novinaru da se nije potrudio da posjeti Kneza u Zagrebu i vidi u kakvim uvjetima živi i radi, i da bi u svojim novinama trebao prestatu instalirati nepozvane, a zaobilaziti najodgovornije u Štabu 2. korpusa.

Konferencija za tisak je poslije ovoga dobila svoj pravi tijek. Ali je ostao mučni utisak da je netko opasno obolio od kompleksa Knez.

M.B.

Nadbiskup Vinko Puljić, boravio u Tuzli

Ponosan na svoje svećenike

Prvi put, od početka rata, Tuzlu je posjetio msgr. Vinko Puljić, nadbiskup Vrhbosanski. Tijekom kratkog boravka, obišao je sve katoličke župe u okolini Tuzle, te sudjelovao u misnim slavljinama u Živinicama i Tuzli. Tu prigodu, iskoristili smo i za kraći razgovor sa dragim gostom.

* **Kakav je vaš stav u odnosu na sva ova zbivanja koja su nam se na našu nesreću, dogodila a mislim na ova teška krvoprolića u srednjoj Bosni između Hrvata i Muslimana?**

U prvom redu pozdravljam sve one koji nas slušaju jer je to zaista rijetka prigoda da mogu progovoriti i preko medijskih sredstava u Tuzli. Također mi je žao što nisam mogao prije doći, jer ja sam došao prije godinu dana i zaustavio sam se u snijegu, tako da nisam dospio do Tuzle. Kasnije sam bio onemogućen i nisam mogao doći. Što se tiče događanja žalostan sam što se to dogodilo. Ona se mogu različito komentirati. Ja ih moram komentirati sa onog gledišta kojeg sam kao učitelj vjere i morala gledao. U prvom redu, svijet se zaustavio na sukobu Muslimana i Hrvata. Zapravo, nije išao u početke, zašto je sukob nastao. To je posljedica a trebalo je gledati uzrok, jer su ljudi, i jedni i drugi, stradali u ratu.

* **Koji su uzroci po vama?**

Uzroci su agresija. Agresija na Bosnu i Hercegovinu. Zato sam sretan što je došlo do ovog sporazuma u Washingtonu. Već se vide veliki pomaci nakon tog sporazuma. Prvo, prestalo je krvoproliće, prestalo je huškanje i mržnja, hrana je došla a automatski, nadati se je da će biti mudrih političkih glava koje će naći jedan zajednički stav, zajedničko rješenje. Da svaki čovjek preživi na svome ognjištu, da ostvari svoja prava i da se zajednički obranimo od agresora.

Zapravo na neki način nam je dužnost braniti svoj dom, svoje ljude, svoju domovinu, a Bosna i Hercegovina je naša zajednička domovina i mi se tu jedino osjećamo kod kuće. Gdje god dođemo mi više nismo kod kuće i zato je potrebno naći takvih mudrih ljudi, koji će zauzeti stav da svaki čovjek ostvari svoja prava, da bude ono što se osjeća. To je njegovo pravo, i treba mu omogućiti da to može pokazati.

* **U tijeku ovog rata, nažalost, veliki broj svećenika je u prognanstvu. Veliki broj ih je**

nažalost nastradao. Kakvim podacima u tom smislu Vi vladate?

Govorim kao predstavnik Crkve, a ne kao političar. Vrhbosanska nadbiskupija je prije rata imala negdje oko 528 tisuća katolika, 144 župe i na tim prostorima bilo je negdje oko 200 franjevačkih svećenika i nešto malo manje dijecezanskih, i preko 300 časničkih sestara. U agresiji, je uništeno 45% župa. Crkve su srušene, narod je zajedno sa svećenicima prognan uglavnom na prostore srednje Bosne ili u Hrvatskoj, a jedan dio u Njemačku i Austriju. Onda je došlo do sukoba između Muslimana i Hrvata. Tada je 30% župa stradalo. Sada se dvije trećine vjernika i skoro dvije trećine svećenika i časničkih sestara nalazi izvan nadbiskupije. Ako istinski pobijedi dogovorena linija zdravog suživota, poštivanja jednih i drugih, da će se omogućiti povratak svima na svoja ognjišta gdje god su živjeli. To je osnovno pravo. Ako se to ne omogućiti onda nema pravde. Pravda će tek zaživjeti kad ljudi budu živjeli na svojim ognjištima. Nažalost, u banjalučkoj biskupiji najviše su stradali katolici Hrvati i Muslimani. U banjalučkoj biskupiji dva svećenika su stradala a u Vrhbosanskoj biskupiji tri svećenika su ubijena. U ovom trenutku, osim tu i tamo, nema nekih peripetija i tortura, niti nepravde. Hvala Bogu drže se i, ono na što sam ja ponosan, svećenici su se zaista predano dali vjerskoj službi. Oni su ostali uz narod kao vjerski službenici.

* **Od Svetog Oca pape stižu sve same riječi podrške zajedničkom životu Hrvata i Muslimana. Kakva je vaša procjena tog suživota?**

Hrvatski biskupi Bosne i Hercegovine su toliko puta već rekli da je naša sudbina biti zajedno. Mi nismo krivi što smo tu rođeni, niti jedan, niti drugi, niti treći narod. Svima nama je tu domovina, to je zapravo sudbina. Sveti Otac je zato pošao od tih osnovnih ljudskih prava. On nije govorio u ime neke vjere nego onoga bez čega nema vjera a to su zapravo ljudska prava, dostojanstvo čovjeka. Bio je među prvima koji je i te kako pozivao da se zaustavi zlo, da se ljudima omogućiti živjeti ljudski. To je njegovo pravilo, i treba mu omogućiti da to može pokazati.

* **Vi ste u Tuzli, a u Sarajevu je**

došao papin izaslanik za Bosnu i Hercegovinu.

Vatikan je poslao svoga ambasadora, šestog po redu u Bosni i Hercegovini, i on već nekoliko puta dolazi. On je zapravo ovog puta trebao doći puno ranije. Čekajući njega, ja sam odgađao svoj put. Kako su bili prekinuti ti zračni mostovi on nije mogao doći u Sarajevo. Valjda je jučer proradio taj most i odmah je is-

koristio priliku da dođe. On će u ime Svetog Oca razgovarati sa političkim čimbenicima, o raznim temama, i vjerskim, i zapravo, ljudskim, koje su i te kako važne na prostorima Bosne i Hercegovine.

* **Vi ste danas tijekom misnog slavlja ovdje u crkvi Svetih apostola Petra i Pavla posebno izrazili zadovoljstvo radom, doprinosom i ulogom vaših svećenika.**

Pa u biti što su oni ostali na principima vjere i morala. U tom služenju oni nisu dozvolili da se vjera zloupotrijebi...

H.G.

Ne propustiti Šansu za mir

Novi-stari tonovi

Osim artiljerije, srpska strana i Milošević imaju još jednu značajnu prednost. Sve potencijale i sve snage, ma gdje bile i od koga poticale, ako u globalu rade za velikosrpsku ideju etnički očišćene teritorije od crte Virovitica - Karlobag, egzekutor Memoranduma koristi za ostvarenje "velikog dela". On pobjeđuje na izborima oslanjajući se na tu ideju a ne na program svoje partije. Za taj cilj je iskoristila JNA i armije koji nikad nisu bili pretjerano Srbi. Sve moguće institucije vlasti bivše Jugoslavije koje su opstojale onoliko dugo koliko su služile velikosrpskoj ideji i svi pokreti i stranke koji su sudjelovali u direktnoj provedbi te ideje bez obzira na njihovu političku provenijenciju ostali su u igri. Najbolji su bili fašisti, (prvo Vuk pa onda Sešelj) jer su učinkoviti a najlakše ih se otarasiti jednom kada nisu probitačni. Značajne resurse bivše Jugoslavije, novce, oružje, armejce, razne civilne i vojne službe borci za velikosrpsku ideju dobili su na poklon. Tuđmanu i Izetbegoviću, koji vode pravednu borbu protiv agresije radi realizacije velikosrpskog cilja, od toga skupog naslijeđa ostalo je malo, gotovo ništa. A ne radi se tu samo o artiljeriji, i nije sigurno da su ova dvojica učinila sve da bi spriječili provođenje Titinog testamenta u korist samo jedne stranke. I vojnički i politički. Ma koliko politički poštene bile namjere Tuđmana i Izetbegovića da se odupru agresiji, oni su svoju politiku podvrgli ciljevima stranaka kojima su na čelu, više nego zajedničkoj fronti svih političkih snaga koje su na čelu borbe protiv okupatora. Idealan Hrvat u borbi protiv okupatora je član HDZ-a u HVO-u, a idealan Bošnjak je član SDA u Armiji R BiH. Nakon što iskoristi nekoga tko nije iz kruga njegove politike Milošević će ga likvidirati, politički ili i šire. Tuđman se obračunao ne samo sa političkom snagom HSP-a već i sa vojnim formacijama HOS-a. Izetbegović ukida HVO po cijenu sukoba. Milošević se još služi sešeljčevima i arkanovcima, dok pomalo politički dokida Sešelja i Arkanu. Ako ovu pojavu teritorijalno svedemo na B & H, sve je isto, samo malo drukčije. Sukob između Hrvata i Muslimana nije neki nekontrolirani nesretni slučaj, već sitni šćar programiran u interesu političkih stranaka, više nego u interesu jedinog zajedničkog cilja, borbe protiv velikosrpske agresije. Okupatorska vojska je prvo krenula na Bosnu preko Kupresa, da bi preko Šujice stigla barem u Split ako već ne može u Karlobag. U tom slučaju bi i luka Brčko i luka Ploče bile u Velikoj Srbiji. Slava je trebala da pripadne svakome Hrvat i svakom Muslimanu koji se borio protiv ovog velikosrpskog cilja, a ne svakom Hrvat koji je član HDZ-a i koji se bori protiv agresora i svakom Muslimanu koji je član SDA i bori se protiv agresora. Borba protiv agresora nije trebala biti iskoristena za obveznu homogenizaciju hrvatskog puka u HDZ odnosno muslimanskog puka u SDA. Puka je tikva, došlo je do sukoba između prirodnih saveznika uopće a osobito je savez bio prirodan u ovome ratu. Desili su se zločini i stavljena je između njih ekvidistanca po izvršiteljima a ostale su samo razlike u kvantitetu, rat je objektivno dobio obilježje sukoba tri strane umjesto pravedne borbe protiv genocida i etničkog iskorjenjavanja Hrvata i Muslimana radi ostvarenja velikosrpske ideje. Bosanske frate, koji nisu mogli zastupati ideju cjelovite Bosne niti po programu HDZ-a, a kamoli po programu SDA, praktično su skartirale obje ove stranke. Rezultati politike ove dvije stranke u srednjoj Bosni doveli su u očaj svakog duševnog i poštenog čovjeka. A homogeniziranje puka je izvršeno do kritične mase, koja opoziciju ovim dvjema strankama u uvjetima rata nedvojbeno vodi u kolaboraciju. Sporazum slaboga sa jakim u ratu, u pravilu je kolaboracija. Radi se o onim Hrvatima koji su rješenje teškog stanja Hrvata u srednjoj Bosni pokušali riješiti stvaranjem pokreta koji su spas vidjeli u ekspresnoj cirkumciziji. Zahvaljujući još nedefiniranim razlozima, koji Tuzlu i Hrvate u njoj čine specifičnim (ovo definiranje ostavljamo za kasnije jer, nakon Washingtona, kao da su svi šaptali Klintonu kako će onima drugima očitati lekciju) mi smo se oduprli agresoru više kao patrioti Bosne nego kao članovi stranaka. Stranke ovo shvaćaju razlogom za agresivniji angažman i veći rad na homogenizaciji. Jedna stranka je u nesumnjivoj prednosti jer ima medije. Od nje ovisi i to kada će se pustiti MTV a kada SKY. Ta TV javlja da je za predsjednika Federacije predložen Alija Izetbegović. Osobno, nemam ništa protiv Alije, a kamoli protiv naše zajedničke Avlije. Ali, strah me je što će predložiti druga strana. Da opet ne krene remake pjesme: EVO ZORE EVO DANA, EVO ALJE I...
Hamza Aždahogly

Interview: Dr. Zdravko Sančević, veleposlanik Republike

Sedamdeset godina Jugoslavije

Srbi su stalno tvrdili da mi dijelimo, da mi hoćemo da dijelimo Bosnu. Bosna je podijeljena, od Srba, onog momenta kada su oni proglasili srpsku republiku i kada su rekli da žele da se ujedine sa Srbijom. To je onda prihvatila muslimanska propaganda jer je muslimanska strana u Sarajevu inzistirala na unitarnoj Bosni.

Dr. Zdravko Sančević, veleposlanik Republike Hrvatske u Bosni i Hercegovini, još je kao dijete, 1945. godine, otišao u inozemstvo. U emigraciji je proveo 46 godina. Vratio se je kao čovjek od 60 godina i uključio u Zbor narodne garde. Poslije izvjesnog vremena prebačen je u Ministarstvo informiranja a potom je imenovan za ministra iseljništva. Odmah iza toga, kada je završila Gregorićeva koalicijska vlada predsjednik ga je imenovao za veleposlanika u BiH. Kao kuriozitet navodimo da je veleposlanik Sančević prvi predao vjerodajnice predsjedniku Aliji Izetbegoviću u Sarajevu.

• Rođeni ste u Bosni?

Da, rođen sam u mjestu Crkvena, u dolini Usore. U pučku školu sam išao u Zagrebu i Brčkom. Iz Brčkog sam otišao '44. a iz Zagreba '45. godine. Poslije sam sa roditeljima živio u Italiji, čekajući slobodne izbore. Kada toga nije bilo u Jugoslaviji otišli smo u Venecuelu. Tamo smo se

bavili gajenjem stoke i uzgajanjem kave, da bih ja poslije otišao raditi u prašume na novim bušotinama za naftu. Bilo je jako teško raditi ali se dobro zarađivalo. Poslije sam završio studije u Sjedinjenim Državama, poslije magisterij, pa onda doktorat.

Kada sam s familijom prešao u Karakas mogao sam se više posvetiti sveučilišnom radu, istraživanju. Inače sam puno putovao. Na tim putovanjima sam uvijek tražio Hrvate, tako da sam upoznao i australske Hrvate, potom one u Kanadi, Sjedinjenim Državama, Latinskoj Americi, Europi, jer me je taj posao svugdje vodio.

• Mnogo toga je nepoznato o hrvatskim organizacijama u inozemstvu.

Pošto sam ja bio aktivist, to nije bila nikakva tajna da radimo na rušenju komunističkog režima u Jugoslaviji. Kada je došlo do promjena tada sam već bio u mirovini. Ja sam nakon 45 godina prvi puta došao u Hrvatsku u kolovozu '90. Tada nas je pozvao Tuđman, tako da smo mi onda

prvi put posjetili Hrvatsku. Bili smo uvijek Hrvati i borili se za hrvatske stvari. Onda su moji sinovi rekli: "Slušaj, ljudi imaju pravo, uvijek si govorio, kada budu izbori mi ćemo biti uz narod." Kažu: "Sad moraš." I tako sam ja ušao u HDZ i odmah su me izabrali za predsjednika koordinacijskog odbora za Venecuelu, pa cijelu Latinsku Ameriku, tako da sam onda drugi puta došao u Hrvatsku početkom '91., i prijavio se kod Agotića, koji me je pitao koliko imam godina, koliko imaju moji borci. Kada sam mu rekao da svi imaju 65-75 godina on mi je rekao: "Kud ćemo s tim ljudima, nemamo oružja ni za mlade, šaljite odmah faks da ne dolaze!" Svejedno, neki su došli i onda zahvaljujući Gojku Šušku, neke smo uspjeli smjestiti u te pozadinske službe. Onda je predsjednik Tuđman došao i rekao: "Trebamo te u Bosni i Hercegovini." Predsjednik je znao da ja vrlo dobro poznajem i povijest i književnost, i sve te kulturne stvari u pogledu Bosne i Hercegovine, i etničke, i što se tiče tih mjesta, gdje, tko, što, itd.

Smjestio sam se bio u Neumu. Tamo je bilo Mostarsko sveučilište pa sam održao nekoliko predavanja. Onda sam išao od mjesta do mjesta, od samostana do samostana, od biskupa do biskupa, tako da malo bolje upoznam ljude. Još u prosincu 1992., predao sam akreditivne Aliji Izetbegoviću u Sarajevu.

• Kada ste došli u Sarajevo, zašto niste i ostali?

Pretpostavlja se da ja moram biti na usluzi narodu, hrvatskom narodu u prvom redu. Stvar je bila u ovome. Meni su pomogli tamo, dali jednu zgradu da mogu otvoriti poslanstvo. Iz Vlade BiH su rekli:

"Hoćete li vi istaći svoju zastavu i

grb, jer Srbi imaju koordinate svih zgrada". Pošto se radilo o Napretkovoju zgradi, zašto baš da čovjek bude bedast i da se sad uselim u tu zgradu, izvjesim zastavu, pa da je sruše. A onda čovjek sjediti tamo u nekom podrumu. Sad koliko si ti na usluzi narodu? Zatim su mi rekli: "Otidite negdje drugdje". "Pa kuda?" "Otidite u Zenicu." "Dobro", reko: "Koliko ja mogu iz Zenice nešto drugo napraviti?" Na koncu sam ovako odlučio, umjesto da sjedim na jednom mjestu. Onda sam otišao u Neum, a onda iz Neuma išao bih recimo u Livno, Šuicu, Tomislavgrad... Onih prvih mjeseci prošle godine moglo se dosta daleko doprijeti. Mogao je čovjek doći do Bugojna, Travnička, Zenice... Do vas u Tuzlu ne, jer je prirodnije bilo do vas doći sa gornje strane. Tako da sam dolazio u Orašje, ali dalje se nije moglo. Vidio sam da ako ne mogu u Sarajevu raditi mogu u Mostaru. Četnici su bili otjerani, nije bilo sukoba između Muslimana i Hrvata, tako da sam iznajmio jednu zgradu u Mostaru i mislio se smjestiti barem u Mostaru. Već u travnju ili svibnju počinju sukobi, a onda negdje u mjesecu svibnju, točno se ne sjećam, dok je Arif Pašalić organizirao svoju vojsku, ljudi iz HVO-a i Hrvatske zajednice Herceg-Bosna vidjeli su da im ode Mostar. Digla se čitava Hercegovina na noge da tjeraju Pašalića na drugu stranu Neretve. U tim uvjetima se nije moglo djelovati pa sam došao ovdje u Međugorje. U kolovozu prošle godine ovdje sam otvorio veleposlanstvo, mislim jedan ured. Kada otvorim veleposlanstvo u Sarajevu ovdje će biti konzulat.

• Znači budući plan je odlazak u Sarajevo?

Sada je Sarajevo najpogodnije

Hrvatske u Bosni i Hercegovini

učinilo je ljude neracionalnim

jer viš nitko ne bombardira grad. Prema tome može se biti u Sarajevu, naročito kada se otvori pristup Sarajevu. Onda ćemo vidjeti što ćemo dalje.

• Rekli ste da je i Tuzla u planu?

Naravno, to je posve prirodno, osobito sada, poslije ovoga dogovora.

• U medijima Bosne i Hercegovine, govorilo se da Hrvatska nije iskreno priznala Bosnu i Hercegovinu kao državu. Što vi kažete o tome?

Mislim da je to ona najnegativnija srpska propaganda. Srbi su stalno tvrdili da mi dijelimo, da mi hoćemo da dijelimo Bosnu. Bosna je podijeljena, od Srba, onog momenta kada su oni proglasili srpsku republiku i kada su rekli da žele da se ujedine sa Srbijom. To je onda prihvatila muslimanska propaganda jer je muslimanska strana u Sarajevu inzistirala na unitarnoj Bosni. Sjećam se još u prosincu '92., kada sam razgovarao sa Ganićem, on mi je jasno i glasno rekao: unitarna Bosna. Što znači za Hrvate unitarna Bosna? To znači da ste vi manjina koju će oni jednostavno preglatati. Hrvatska je bila vrlo iskrena od samog početka. Prva je priznala državu Bosnu i Hercegovinu jer je vrlo dobro znala da ako se sa ove strane Drine uvale ti velikosrbi onda odoše kroz gore do Kupe. Prema tome, s hrvatske strane je bilo jasno da treba sačuvati državu Bosnu i Hercegovinu. Hrvatska strana nije imala sve ono što je imala srpska strana, a znate da se muslimanska strana uopće nije snalazila u ono doba, nije ni znala ni kud će ni što će, tako da je zahvaljujući hrvatskoj strani spriječeno da cijela BiH ode na drugu stranu. Sada neki nas optužuju da dijelimo Bosnu, da nismo iskreni i slično. To nije točno. Ja sam bio prisutan na svim sastancima. I kada je bio prvi Kutilijerov plan, pa Vance-Owenov plan, pa Owen-Stoltenbergov plan, te kantoni, te provincije, te unija republika. Hrvatska strana je uvijek prihvaćala sve dogovore. To ne možete ako niste iskreni. Koliko je Mati Bobanu trebalo dok je dobio

Aliju Izetbegovića da prihvati Vance-Owenov plan. Kada ga je on konačno prihvatio onda su ga Srbi odbili. Što sve nije predsjednik Tuđman napravio da se taj Vance-Owenov plan spasi. Pa je onda bio sastanak u Splitu, Međugorju... Svaki put se sastanu, svaki put se nešto potpiše, pa opet ništa. Tuđmanova politika, je bila da se zaustavi agresor, da dođe do mira i da se zaštiti hrvatski narod, tako da postoji neko područje koje hrvatski narod može smatrati svojim. Ako vi nemate nikakvu teritorijalnu bazu, onda niste nigdje. Ljudi krivo interpretiraju interes da se sačuva ovo područje od Livna, Prozora pa dolje do Dubrovnika. To nije bio jedini interes u tim planovima. Prema svim tim planovima je trebalo

naje situaciju. Oni su njega pitali što ćemo sada, hoćemo li bježati ili ćemo ostaniti. On kaže, ostanite, branite se, mi ćemo se pobrinuti da vas nekako zaštitimo. Da je uspio Vance-Owenov plan bila je predviđena konferencija na Brionima na kojoj je Tuđman htio zaštititi naše ljude kao što ste vi oko Tuzle. Međutim, cijela problematika se sastojala u tome što smo, na neki način, komadali te enklave da bi se nekako zaštitili, a s druge strane muslimanska strana je prihvatila srpski recept etničkog čišćenja. Srećom to se kod vas nije dogodilo a desilo se tamo gdje to nitko nije očekivao, jer svi su mislili ako muslimanska ekstremna strana napadne Hrvate da će napasti Hercegovinu, međutim oni su napali srednju Bosnu jer im je tamo bilo

Hrvatska je bila vrlo iskrena od samog početka. Prva je priznala državu Bosnu i Hercegovinu jer je vrlo dobro znala da ako se sa ove strane Drine uvale ti velikosrbi onda odoše kroz gore do Kupe. Prema tome, s hrvatske strane je bilo jasno da treba sačuvati državu Bosnu i Hercegovinu.

zaštititi hrvatske enklave, i hrvatske manjine. I, sada, ovaj najnoviji nacrt Ustava je isto ponavljanje onih prijašnjih, da oni Hrvati koji se nađu unutar neke druge provincije koja ima neki prava na neku općinu na neku enklavu, na neki teritorij itd. Tu vam je jedna velika pouka slučaj Usore. Strašno sam bio zabrinut za naše enklave. Okruženi, naši ljudi se boje da će ih Srbi ili ekstremni Muslimani pregaziti. I onda sam ja vodio te ljude kod predsjednika Tuđman, jer to je bila njegova brigada. Lako je braniti ovo ovdje. Teško je braniti tamo gdje je mala enklava kao npr. Zepče, Usora, a osim toga mi smo izgubili cijeli niz enklava. Izgubili smo Jajce, cijelu zapadnu Bosansku Posavinu, Derventu, Kotor Varoš, Sanski Most. Sve smo to izgubili jer je srpska sila bila strašno jaka pa nismo mogli sačuvati te enklave. Npr. kada sam ja doveo Usorane kod predsjednika Tuđmana, bili su iznenađeni kako on savršeno poz-

puno mekše. Kada čovjek sve to skupa promatra to će trebati dobro proučiti, sve iznijeti na vidjelo da se vidi što je i kako bilo. Znao zašto? Zato što danas ljudi ne vole slušati, a evo vi ste jedan drugi predznak, da i oni imaju prava na neku općinu na neku enklavu, na neki teritorij itd. Tu vam je jedna velika pouka slučaj Usore. Strašno sam bio zabrinut za naše enklave. Okruženi, naši ljudi se boje da će ih Srbi ili ekstremni Muslimani pregaziti. I onda sam ja vodio te ljude kod predsjednika Tuđman, jer to je bila njegova brigada. Lako je braniti ovo ovdje. Teško je braniti tamo gdje je mala enklava kao npr. Zepče, Usora, a osim toga mi smo izgubili cijeli niz enklava. Izgubili smo Jajce, cijelu zapadnu Bosansku Posavinu, Derventu, Kotor Varoš, Sanski Most. Sve smo to izgubili jer je srpska sila bila strašno jaka pa nismo mogli sačuvati te enklave. Npr. kada sam ja doveo Usorane kod predsjednika Tuđmana, bili su iznenađeni kako on savršeno poz-

dovelo do ove cijele situacije, uvijek vječno optuživanje.

• To je sudbina hrvatskog naroda na ovim prostorima, ovdje su se dijelili svjetovi. Zatim, politički uplivi. Za ovo područje je bila zainteresirana Venecija, pa Austrijanci, Mađari, Turci i jasno je da su Hrvati ovdje trpjeli. Rekao bih, najgore se odrazila situacija upravo kroz ovih 70 godina kada se primjenjuje jedna sustavna metoda, koja ništa nije različita od one mađarske, da se razbije to hrvatsko političko biće. Ja znam reći da je nad Hrvatima, dugo godina, činjen jedan politički genocid što se tiče njegovog političkog bića. U bivšoj Jugoslaviji, a naravno u Bosni i Hercegovini pogotovo, jer se baš tu sve to najviše odražavalo i događalo. Što Vi mislite o tome?

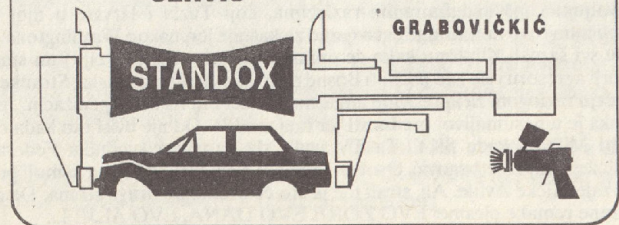
Ovo je veoma interesantno kada gledate kroz našu povijest. Do prodora Turaka sve je to bila jedna civilizacija, jedna nacija, pa mogli bi skoro reći, osim bogumila, jedna vjera. Ono što je jedan britanski povjesničar rekao: Hrvatska i Bosna i Hercegovina su bili tada jedno, i bili su zapadna civilizacija, jedan narod. Ako gledate u one u Sutjeski, pa svi ti dvorovi, pa to je bila gotika, to je bila Europa. Ali i bogumili su bili zapadnjaci isto... Međutim dolazi do provale Turaka i počinje rat od 300 godina. U srcu Hrvatske, između Une i Vrbasa, nekoliko stotina godina se ratuje tako da je to pučanstvo rastjerano, uništeno, pobijeno, i to je prostor gdje su se naselili svi ti narodi sa Balkana, koje su Turci doveli. Dovedi su Vlahe i Albance i Bugare i Srbe i Crnogorce i Grke. Sve je to došlo. Kod tog pučanstva, koje se našlo usred Hrvatske, prevladalo je pravoslavlje, a onda preko pravoslavlja se je uvukla i Pećka patrijaršija. Tako je stvorena srpska nacija u jednom narodu koji skoro uopće nije imao srpske komponente. Tako je, kao što kažete, Hrvatska bila rastočena. Ostali su neki krnji gore negdje iza Zagreba. Sada iz

P.P. AUTOKAROSERIJSKI SERVIS

Grabovičkić

75000 TUZLA • Crno Blato br.121

AUTOKAROSERIJSKI SERVIS
Telefoni (075) 31-425, 232-818
Telefax (075) 232-818

toga ničega stvoriti opet jednu novu Hrvatsku, to je jedno čudo. Kada vi gledate da je Osijek bio njemački grad, da je Zagreb bio, polunjemački grad, da je Rijeka bila polutalijanska, polumađarska, da su Zadar i Split bili talijanski, i iz toga svega opet stvoriti hrvatsku naciju, to je izvanredan fenomen. To još uopće nije opisano.

● **Jedan narod praktično kasni u formiranju svoje države, ali taj isti narod se sa svojom kulturnom i pismenom baštinom mjeri sa svim europskim narodima, pa čak mnoge i nadilazi. Vi se baš bavite književnošću i pisanjem. Želio bih da u tom duhu nešto kažete.**

To formiranje hrvatske nacije je definitivno imalo ono što je psiholog Jung rekao, neke arketipne porive. Negdje u svijesti hrvatskog naroda postojalo je nešto što je bilo neuništivo. Postojala je jedna ideja, u prvom redu ta državna svijest. Ali recimo, baš taj kulturni aspekt, prisustvo baš tih naših romaničkih katedrala ovdje uz obalu, pa recimo putovanje franjevaca na studije u Italiju i druge zemlje, to je bila posljedica ipak jedne svijesti. To je stvar koja se provlači kroz tu cijelu našu kulturnu povijest, jedan kontinuitet.

Čovjek treba uvijek gledati one pozitivne stvari. Rekao bih ovako, tamo gdje je čovjek čvrsto svoj na svome on je manje fleksibilan, međutim ako netko sjedi na nekom stjecištu tih civilizacija, gdje se te civilizacije susreću, sukobljuju i konkuriraju međusobom, onda tu može biti i nekih razlika.

● **Ovdje postoji i zanimljiv fenomen: katoličanstvo je univerzalna poruka. Interesantno je da i pored svog općeg usmjerenja, s druge strane jako koincidira sa stvaranjem nacionalne svijesti kod mnogih naroda, recimo kod Poljaka i drugih, znači pomaže stvaranju zasebnih nacija...**

Znate zašto? Jer sve je bila jedna cjelina, sve je bila jedna religija do Turaka. Međutim, odjednom su se našli na tlu Hrvatske i Bosne i Hercegovine, tri vrlo jake civilizacije, a to su: ona koja je već tu i bila, naša zapadna, kršćanska, onda odjednom islamska civilizacija koja je bila borbena, i ova ortodoksno-bizantska koja se pomalo pomicala na zapad kroz sve to. Gdje god se sastaju civilizacije one su u izvjesnoj borbi za ljude. Tu i ova univerzalna, katolička, i ona mora konkurirati, samo što katolička civilizacija obično nije konkurirala

jer papinstvo uopće nije bilo baš tako borbeno, makar tu bilo i svjetovnih stvari itd. Tako da se tu taj civilizacijski aspekt poklapa sa sudbinom hrvatskog naroda. Moramo biti strašno ponosni na tu našu povijest. Zamislite jednu naciju koja je nestala i, eto, opet nastala. Zamislite sada ovaj fenomen. Tko je smio misliti da će se nakon 46 godina komunizma, 70 godina Jugoslavije, ti mladi ljudi boriti kao lavovi za tu kulturu izatu naciju. To je jedno izvanredno čudo. Znao sam razgovarati sa ovim mladim ljudima u Gardi, ne znaju oni puno o povijesti, ništa ih stari o tome nisu poučavali, ali on nosi nešto u sebi; on zna što je njegovo, on zna kojem svijetu pripada, zna da pripada zapadnjačkoj, kršćanskoj civilizaciji.

● **Razgovaram sa nekim političarima Herceg-Bosne koji znaju nekada vrlo oštro govoriti o katoličkoj Crkvi u BiH, u svezi sa držanjem katoličke Crkve u ovim najnovijim događanjima.**

Ja sam katolik. Uvijek sam jasno i glasno govorio tko sam i što sam. Neka se zna. Četrdeset i toliko godina antikatoličanstva ili antikiršćanstva i antihrvatstva je prodrlo i u naše tkivo. Ja sam imao kraj sebe ljude koji su komunisti. Jasno da se mi nismo

azumjeli u masi stvari. Ja sam odrastao u demokraciji i mislim drugačije. To je prisutno i u Hrvatskoj, i u istočnoj Europi, Poljskoj itd. S tom razlikom da kod nas, kod Hrvata, a i kod Slovenaca, ta penetracija komunistička ili ateistička, istočnomaterijalistička itd. ipak nije toliko rastočila hrvatski narod kao što je rastočila naše istočne susjede.

● **Imam konkretne prigovore nekih značajnih ljudi koji jako optužuju recimo provincijala fra Petra Anđelovića u svezi njegove posjete papi Ivanu Pavlu II sa Alijom Izetbegovićem. Što vi mislite o tome?**

Mi koji smo kršćani, katolici, vrlo dobro znamo da Crkva nije homogena u svakom pogledu, pa ni filozofski. Prema tome, tražiti jednu totalnu monolitnost u Crkvi ne treba. Glavno je da se mi držimo onog našeg bazičnog u Crkvi. Ja sam razgovarao sa

provincijalom i sa biskupima i sa nadbiskupima. Razgovarate sa jednim gvardijanom u jednom samostanu i odmah možete vidjeti kako on diše i kako njegov samostan diše. Odete do drugog samostana i osjetite izvjesnu razliku. Zato ja ne bih bio tako kritičan prema nekim stavovima crkve, u slučaju fra Petra još najmanje. Čovjek treba uvijek gledati one pozitivne stvari. Rekao bih ovako, tamo gdje je čovjek čvrsto svoj na svome on je manje fleksibilan, međutim ako netko sjedi na nekom stjecištu tih civilizacija, gdje se te civilizacije susreću, sukobljuju i konkuriraju međusobom, onda tu može biti i nekih razlika.

Imate dvojicu reis ul ulema u Bosni i Hercegovini koji su bili veliki ljudi. To vam je bio Džemaludin Čaušević i Fehim Spaho. Veliki ljudi u svakom pogledu, a zapadnjački orijentirani. Kada danas razgovarate sa Muslimanima, oni ne znaju za te ljude. Jugoslavija je uspjela savršeno presjeći nit kontinuiteta vrednota.

● **Mene zanima opća tendencija.**

Ja se uvijek čuvam generalizacija. Čovjek mora više gledati čovjeka, jer kako možete nešto reći što bi imalo prizvuk negativnog za jednu provinciju, koja je odigrala tako veliku ulogu u hrvatskoj povijesti. Ja to ne mogu iz rešpektu prema svim onim velikim fratrima Bosne Srebrene. Sve u svemu ovo je ipak jedna pobjeda za nas što se sada dogodila i treba lći dalje.

● **Što mislite, da li je tu pomogla Crkva?**

Svakako, imajući Ivana Pavla za papu, to je nama vrijedilo kao suho zlato. Čovjek koji poznaje tu cijelu problematiku, sam ima problema sa pravoslavnima, sa grkokatolicima itd. Ali, pazite, on je odigrao jednu veličanstvenu ulogu. Zamislite vi jednog papu prije 50 godina da ovako stane u obranu jednog naroda kao što je on doba. Vidite što to znači danas. Upravo taj univerzalizam crkveni gdje Crkva zna što je što.

P. M.

● **Interesantno je da se u nas-tojanjima pape Ivana Pavla II našlo simpatija čak i kod Muslimana, a da se ne povrijedi interes hrvatskog naroda.**

Čovjek to mora cijeniti po ljudima a ne po nekim brzopletim idejama. Ima tu velikih ljudi. Imate dvojicu reis ul ulema u Bosni i Hercegovini koji su bili veliki ljudi. To vam je bio Džemaludin Čaušević i Fehim Spaho. Veliki ljudi u svakom pogledu, a zapadnjački orijentirani. Kada danas razgovarate sa Muslimanima, oni ne znaju za te ljude. Jugoslavija je uspjela savršeno presjeći nit kontinuiteta vrednota. Ta nit je presječena i mi se sada

moramo opet boriti da izvučemo na površini te velike vrednote, kao što hoćemo da izvučemo velike fratre, tako hoćemo da izvučemo i one velike Muslimane. Pred nama predstoji jedna velika zadaća da se ono što je uglavljeno u Washingtonu pretvori u jednu stvarnost. Ne može biti grupnih optuživanja i grupnih odgovornosti. To je veliki posao.

● **Kakva je vaša poruka Hrvatima tuzlanskog kraja?**

Kada je čovjek gledao na etničke karte, uvijek je to gledao kao sa nekim strahopočitanjem. To je najistočnija hrvatska koncentracija. Do nedavno, to je bila jedna prilična koncentracija. Tek u zadnjih tridesetak godina su se počele mijenjati te etničke strukture. Sadašnja politika se mora bazirati na pozitivnoj prošlosti, da se sačuvaju sve dobre note, i da se ide naprijed. Jasno da ćete i vi fratri i nefratri odigrati svoju veliku ulogu jer se stvarno isplati radi toga naroda podnijeti i žrtve i nastojati da čovjek služi tom narodu.

Washingtonski sporazum Hrvata i Muslimana

Prognanici, policija, prometnice

Pitanje izbjeglica unutar Bosne i Hercegovine ključno je za mogućnost bilo kakva početka rješavanja problema na terenu. U poratnom vremenu Bosni je potrebna financijska policija, jer je rat iznjedrilo obilje švercera, gulikoža, prevaranata i mafijaša u svakom narodu. Ako međunarodna zajednica želi pomoći, neka umjesto humanitarne pomoći radije pomogne da se izgrade što suvremeniji putovi

Zaista je teško održati korak s aktualnošću događaja u BiH i u svezi s njom, jer se, nakon toliko duga vremena tobožnje nemoći, stvari sada odvijaju vrtoglavo brzom. Kad se hoće, onda se može - i brže čak nego što se čini razumnim.

No, kada naše reakcije u tako munjevitom tijeku odmotavanja klupka krvavih zavrzlama mogu postati zakašnjelima, ne treba se odreći reagiranja. Pohvalno je stoga što se već na preliminarnom sporazumu u Washingtonu u "Glasu koncila" osvrnuo dr. Pero Pranjčić, vikar Vrhbosanske nadbiskupije za prognanike i izbjeglice, pokušavajući svojim primjedbama utjecati na poboljšanje ostvarivanja dogovorenih načela. Osobito je važan onaj dio njegovih primjedbi koji se odnosi na "stvari koje nisu u okvirnom sporazumu uopće spomenute". Taj dio, ali i čitav osvrt dr. Pranjčića, ne bi smio ostati samo na novinskim stranicama, nego bi ga trebalo uporno slati na mnoge adrese onih koji sudjeluju u pregovorima i donose odluke. Čini se, međutim, da bi ga još trebalo upotpuniti, te je svrha ovoga napisa da svrati pozornost na tri važna elementa koje bi, uz mnoge druge, valjalo imati na umu pri provođenju u djelo sporazuma o miru i revitalizaciji Bosne i Hercegovine.

Ukloniti libanonski sindrom
Vjerojatno ne vara dojam da

srpski moćnici najvećim dijelom stoje iza sukoba Muslimana i Hrvata u Bosni. Njihovo plansko trijebljenje nesrpskog pučanstva s teritorija koje su sebi potčinjavali praćeno je također planskim izručivanjem mnoštva Muslimana na područja u kojima žive i Hrvati. Time je izazvan poremećaj prijeratnog omjera stanovništva, a onda i strah i borba za životni prostor. Hrvatski veleposlanik u SAD Šarčević izjavio je kako se u okviru dosadašnjih pregovora nije razmatralo o problemu prognanika i izbjeglica, jer je to kompleksno pitanje i uveliko je vezano za pregovore sa Srbima. Trebalo bi, međutim, upozoriti da je pitanje izbjeglica unutar Bosne i Hercegovine ključno za mogućnost bilo kakva početka rješavanja problema na terenu.

Uzmimo za primjer Bugojno. Prije rata je u njemu živjelo 16.000 Hrvata i 20.000 Muslimana. Sada u njemu živi 2.500 Hrvata i 44.000 Muslimana. Povratak Hrvata u Bugojno uvjetovan je odlaskom iz Bugojna svih izbjeglica i prognanika. Bez toga se Hrvati u Bugojno ne mogu, ali i ne žele vratiti. Ne mogu, jer su im kuće i stanove zauzeli ti muslimanski prognanici. Ne žele, jer su prognanici izmijenili ne smo brojnu sliku nego i opći izgled i ozračje u gradu. Slično je i u mnogim drugim općinama, bilo s hrvatske bilo s muslimanske strane. Zbog toga najprije valja posvetiti pozornost rješavanju problema izbjeglica i prognanika unutar BiH. Bilo bi ponajbolje kada bi se moglo prisiliti Srbe da se odmah povuku barem iz nekih krajeva s hrvatsko-muslimanskom većinom. To bi olakšalo rješavanje ovoga problema. No, ako se i dok se problem sa Srbima ne riješi, nužno je zahtijevati od međunarodnih organizacija da hitno izgrade kvalitetna izbjeglička naselja u BiH i to ili u mjestima s apsolutnom većinom jednog naroda ili pak na novim neutralnim

terenima. Time bi se u korijenu liječio libanonski sindrom poremećaja strukture stanovništva kao uzroka izbijanja međusobnih sukoba. Tako smještenim prognanicima i izbjeglicama bilo bi zabranjeno sudjelovanje u lokalnom političkom životu i odlučivanju, a domet njihova političkog organiziranja morao bi biti sveden isključivo na razinu priprema za povratak u mjesta iz kojih su bili prognani.

Civilna, depolitizirana policija

Općepoznato je kako je švicarska policija možda najstroža u Europi. Pa ipak

Graditi putove

U Bosnu se trenutno može doći samo dvama putovima. Jednim dolinom Neretve, drugim preko Vran-planine i Pavlovice. Na ovom prvom nedostaju mostovi, na drugom asfalt i još mnogo toga. Ostane li ovako, ništa od svih sporazuma! Tu nema života dostojna čovjeka. Pa i kad bi se Srbi povukli s Kupresa i tako bila oslobođena prometnica Kupres - Bugojno - Travnik, ni to ne bi bilo dovoljno. Bosna je prazna, milijun tona robe treba uvesti u nju, pogotovo ako se računa na renoviranje porušenoga. Kuda će sve to proći? Postojeće prometnice nisu dovoljne ni samom UN-

MKCK

Oslobođeni zatočnici

Pod pokroviteljstvom Međunarodnog komiteta Crvenog križa (MKCK) 19. travnja oslobođeno 100 zatočnika. Iz zatvora u Rodocu pušteno je 68 a iz Kreševa 18 zatočnika. Četrnaest osoba oslobodile su vlasti BiH iz sarajevskog Centralnog zatvora "Ramiz Salčin", i to 6 osoba i 8 iz Vareša.

Simultano oslobađanje je obavljeno u skladu s kriterijima MKCK, koji uključuje i slobodni izbori zatvorenika po pitanju krajnjeg odredišta.

Švicarska nije nikakva policijska država. Policajci, naime, ne provode silu i samovolju, nego se rigorozno drže zakona. Takva je policija nužno potrebna i Bosni i Hercegovini, ako se život u ovoj zemlji želi normalizirati i očuvati. Policija nužno mora biti civilna, što znači da vojsku valja što prije ukloniti s putova i iz sustava odlučivanja. Ne smije biti lokalistička niti nacionalistička, nego podložna zakonu i u rigoroznoj službi zakona. Mora zakon poznavati i primjenjivati ga bez iznimke prema bilo kome, na uljudan ali dosljedan način. To znači da mora biti depolitizirana, ali isto tako i segmentizirana: svaka vrst policije morala bi biti stručno osposobljena za nadzor nad svojim specifičnim područjem. U poratnom vremenu Bosni je posebice potrebna financijska policija, jer je rat iznjedrilo obilje švercera, gulikoža, prevaranata i mafijaša u svakom narodu. Suzbijanjem kriminala najbrže će se stvoriti uvjeti za siguran život, a povratnicima je prije svega potrebno jamstvo najosnovnije fizičke sigurnosti.

PROFOR-u i drugim međunarodnim organizacijama. Zato u jedno od najbitnijih pitanja normalizacije života u Bosni spada izgradnja prometnica. Ako međunarodna zajednica želi pomoći, neka umjesto humanitarne pomoći radije pomogne da se što prije izgrade što suvremeniji putovi. I ljudi bi se tako zaposlili i mogli bi sami sebi pomoći, a to je najdostojniji način pomaganja u nevolji.

Prometnice Split - Travnik - Brod i Ploče - Sarajevo - Tuzla morale bi stoga biti prioritet u zahtjevima obnove Bosne i Hercegovine. Hoće li na ovo misliti oni koji budu u prilici da se brinu za ponovnu organizaciju života ove države?

Moglo bi se, naravno, još mnogo toga spomenuti kada se razmišlja kako bi se najuspješnije na terenu osigurala provedba potpisanih dogovora. No, ovo što smo spomenuli čini se ovoga trenutka najbitnijim i to točno ovakvim redom: prognanici, policija, prometnice. Inače od povratka ljudi na njihova ognjišta nema ništa.

Mirko FILIPOVIĆ

HDZ
HRVATSKA DEMOKRATSKA ZAJEDNICA TUZLA
IZVJEŠĆUJE ČLANOVE I SIMPATIZERE DA TAJNIŠTVO STRANKE RADI SVAKIM RADNIM DANOM OD 8-15
Dođite mi Vas očekujemo u "Mobiliji"
Tel. 238-983 i 239-477
OPĆINSKI ODBOR HDZ TUZLA

FM RADIO
Kameleon 102.7 MHz

Vjera u Boga i seljačka nesloga

U susret izborima

Predizborne kampanje minijaturnih stranaka prijete da potpuno marginaliziraju i posljednje ostatke ionako najmalobrojnijeg naroda u BiH

TV je veoma zanimljiva naprava, osobito kada ima struje. U takvom jednom strujnom intermezzu gledatelj, ako nema nekog važnijeg posla vezanog za el. energiju, može sa mnogo većom pozornošću i željom pratiti servirane mu TV emisije. Pošto živimo u vremenu rata normalno je da informativne emisije pobuđuju najveći interes šarolikog gledateljstva, politički opredjeljenog ili indiferentnog. U trenutku kada se već osjećaju prvi rezultati političkog (i vojnog) primirja između Hrvata i Bošnjaka u vidu punijih težgi na tz. tržištu i umjerenijih novinskih napisa, političari su odlučili, usprkos nimalo ružičastoj vojnoj situaciji, započeti sa novom predizbornom kampanjom i ponovnim potpaljivanjem izmučenog biračkog tijela i do sada još uvijek politički neosvijesćenih ili neodlučnih narodnih masa. Sudeći po TV izvješćima prva je krenula najveća (po broju pristalica) stranka temeljnog naroda BiH birajući novog-starog predsjednika, vjerojatno zadovoljna učinkovitošću svoje dosadašnje politike.

Drugi narod u BiH, koji je također temeljan ali nešto malobrojniji, nezadovoljan rezultatima svoje stranke, osobito onaj dio naroda u Sarajevu, odlučio je da pravi novu stranku i to na taj način da stanovnike najvećeg grada u BiH pretvori u "seljake" i u skladu s tim stvori seljačku stranku. S obzirom da su se Sarajlije izvještile tijekom rata u saksijiskim poljodjelstvenim radovima, nove vođe su dalekovidno odlučile da svoju aktivnost prilagode novonastaloj situaciji. Pošto demokracija na ovim prostorima zadugo neće profunkcionirati to su i stranke s takvim pridjevom u svom nazivu depasirane pa se pokušava na račun tuđih zasluga izvući zakašnjeli profit. Međutim, gledajući jedan od skupova te nove stranke, koja bi da baštini vrijednosti jedne stare i nekada popularne stranke, mogli smo se uvjeriti da se slika i ton značajno razlikuju od stvarnih događaja. I dok je reporter oduševljeno izvještavao o značajnom političkom skupu slika je zorno pokazala da se zainteresirani auditorium sastoji od jedva dvadesetak posjetitelja i to uglavnom sijekih vlasti. Svi preduvjeti za uspješno organiziranje takvog političkog skupa bili su ispunjeni: predsjednik stranke sa dr. ispred

imena, aktualnost situacije, naklonost oficijalnih medija što znači i odobravanje temeljnijeg naroda, tradicija... Rezultati, sudeći prema odzivu zainteresiranih, nisu bili baš blistavi. Tako se još jednom pokazalo da je TV vražja naprava. Koliko sakriva još više otkriva stvarnost.

Da ne duljimo previše - izborna utrka je već počela. I dok jedan temeljni narod zbija svoje političke redove da bi se suprotstavio drugom temeljnom narodu koji zbija svoje vojne postrojbe dotle treći temeljni narod, uzgred rečeno i najmalobrojniji, razbija svoje biračko tijelo, a time i vojno, u mikroorganizme, koji, sigurno je, neće doprinijeti poboljšanju sveukupnog položaja vlastitog naroda. U trenutku kada nasljednici nekadašnje nepogrešive i neprikosnovene Partije obilaze isključivo hrvatska sela i agitiraju za svoju stvar dotle se pojedinci, zarad vlastitih političkih ambicija, upuštaju u manipuliranje narodom i njegovom patnjom, oživljavajući sjećanje na nekadašnju vodeću stranku svoga naroda, ne bi li na taj način stekli odlučujuće političke poene. Ovi ljudi i ova vremena nisu primjereni politici koju je provodila tadašnja stranka, koja se također spotakla u ondašnjim sličnim ratnim uvjetima djelovanja. Iako je prošlo više od pola stoljeća od zenita popularnosti te stranke i njenog karizmatičnog vođe, čija je karizma utoliko veća jer ga nitko nije mogao uspješno zamijeniti, neki se odnosi nisu izmijenili, pogotovu ne na ovim našim balkanskim prostorima. Prokletstvo usuda rascjepkanosti i nejedinstva, koji je pratio ovaj narod kroz stoljeća i nikada mu nije dopustio da se, u kolektivnom smislu, značajnije izdigne iz svoga okruženja, ponovno prijete da potpuno marginaliziraju i njegove posljednje ostatke na ovim prostorima.

Zato, samo onaj narod koji ima instrumente obrane može se nadati i svom opstanku i nametanju vlastitih interesa makar u onom obujmu kao i druga dva temeljna naroda iste države, a u što se svakodnevno uvjeravamo slušajući vojna izvješća s terena. Zato zbijimo svoje redove oko onih snaga koje mogu učinkovito, ako treba i vojno, zastupati naše interese.

Z.S.

Hrvati HZ Soli

Zajedništvo - najpotrebnije

Hrvati ovoga kraja su narod koji voli rad, red i mir. Narod široke duše, koji štuje svoje ali i tuđe. Sa uvođenjem višestranačja dolazi do osnutka HDZ-a, što je primijeno sa simpatijama i odobravanjem ali ponegdje i sa dozom sumnjičavosti i otvorenog animoziteta. Stranka je osnovana prije svega da bi sačuvala opstojnost hrvatskog naroda ali i da bi profilirala njegove zahtjeve i težnje u novostvorenim uvjetima političkog i društvenog djelovanja. Svjesni da se prije svega moraju okrenuti sebi i životu u okruženju u kome se nalaze, predstavnici ove stranke nisu nikada povlačili ishitrene poteze, koji bi mogli nanijeti više štete nego koristi. To su mnogi zlopotrijebili nastavljajući politiku iz prošlog sustava, kada su mnogi pojedinci izgrađivali vlastite karijere na račun sotonizacije hrvatskog naroda. Iz tog perioda pamtimo tri pošasti, koje su znatno doprinijele smanjenju ukupnog broja Hrvata na ovom području. Tu su prije svega bile "crna kuga" iz vremena drugog svjetskog rata, potom "crvena" neposredno poslije rata, da bi sve okončala "bijela kuga" masovnom migracijom u zapadnoeuropske zemlje u potrazi za zaposlenjem. Ovo je zaista teško naslijeđe prošlosti ali to je i zvono koje će probuditi uspavanu i zatečenu nacionalnu svijest.

Zbog toga ne smijemo se prepustiti kuknjavi i ne možemo dopustiti da drugi odlučuju o našoj sudbini. U budućoj Federaciji pruža se mogućnost da Hrvati čvrsto uzmu u svoje ruke odlučivanje o svojoj sudbini. Šansa se ne smije propustiti. Ne smijemo nasjedati raznim provokatorima, čiji je cilj raslojavanje hrvatskog naroda kako bi se njima lakše manipuliralo. Da bismo to postigli moramo prije svega razbiti informativnu blokadu koja nam je silom ratnih neprilika nametnuta. Zbog toga treba više raditi na promidžbi politike koju vodi ovašnji HDZ a potpuno odbaciti iluzije o nekakvom povratku na staro.

Prilike u kojima živimo drastično su izmijenjene i zahtijevaju radikalna rješenja. Treba povesti političku bitku u kojoj bi se kalili istinski predstavnici i predvodnici hrvatskog naroda. Oni moraju napraviti i provoditi program koji će izražavati interese našeg naroda u ovim krajevima. Poduprimo svaku dobronamjernu primjedbu i drukčije mišljenje jer će se iz njih iskristalizirati i prava rješenja za našu budućnost. Ovdje se članstvo HDZ smatra malobrojnou elitom a ne računom se na široku narodnu političku partiju koja slije dati politički program.

Washingtonski sporazum, ako bude pravilno provodjen samo će potvrditi ispravnost našeg političkog djelovanja. Sada sve ovisi od nas. Nitko nam neće ništa pokloniti. Za sve se moramo sami izboriti. Za tu vrstu borbe imamo dosta sposobnih i pametnih ljudi, koji će znati dovesti naš brod u sigurnu luku.

F.B.

Vrijeme politike

"Tvrdi" i "meki" Hrvati

U masi, uglavnom umjetnih, podjela koje se našem narodu nameću u zadnje vrijeme najistaknutija je ona na "tvrde" i one druge, koji bi, valjda, trebali biti "meki". Davno su nam poznati primjeri Dalmatinaca "koji nisu kao Zagrepčani", a u zadnje vrijeme najaktualniji su oni Hrvati "koji nisu kao Hercegovci". Može ih se, prema potrebi trenutka, zvati ustašama ili samo ekstremnim krilom HVO-a. Svo zlo potječe od njih i stoga se potrebno od njih razlikovati. Mi smo, vele "meki", za razliku od Hercegovaca i njihove tvrde struje, tolerantni, duševni, lišeni nacionalnih predrasuda. Za nas je važno da je čovjek čovjek, a ne kako se tko krsti itd. "Meki" tvrdi da predstavljaju najmanje 60% BiH Hrvata, što je točno isto koliko je točna izjava Srpskog konsultacionog vijeća da ih na slobodnom dijelu BiH ima dvije stotine tisuća. Odriču oni već duže vremena da ih zastupaju "tvrdi", a u posljednje vrijeme odriču BILO KOME OSIM NJIH da predstavlja SVE BiH Hrvate. NEMA MJESTA U FEDERACIJI onima KOJI SU JEDINI KRIVI ZA SUKOB ARMIJE BiH i HVO-a.

Kada se već priča o pravu prezentacije, da vidimo malo distribuciju "mekih" i "tvrdih" u BiH. U području tzv. Republike Srpske ostali su samo tužni primjerci koji se povremeno jave na Srpskoj televiziji sa odama o zajedništvu, sigurnosti života, koje "nitko ne pita koje su vjere". Posavci, oni na slobodnoj zemlji, gostuju u Livnu. Oni drugi sa zaposjednutih područja sastaju se u Slavskom Brodu uz pojačanje većeg broja Muslimana. Hrvati Usore, kojima nitko ne skida oznake HVO-a, također su bili u Livnu. Žepče, srednja Bosna i Hercegovina, zna se, "tvrdi" su Hrvati. "Meki", pak, su u gradovima, ako nisu na vrijeme zdimili. Oni muziciraju, recitiraju, oni, kažu imaju moralni autoritet. Uz njih je i Crkva, kažu. O Bože, komunisti se Crkvom diče! "Tvrdi" imaju svoja groblja, štake, udovice. "Meki" imaju odvaljene trbuhe, lulu u ustima i piju šampanj da proslave izgubljeni rat! Imaju "meki" i brigadu - "Kralj Tvrtko". Tužne li prisjega! Sve u svemu: "Tvrdi" imaju brigade - "Meki" imaju samo jezik. Pa tko treba predstavljati Hrvate Bosne i Hercegovine?

P.B.

Općinski odbor HDZ-a Tuzla

REALNA POLITIKA

Kraj prošle i početak ove godine bio je period kada je u pitanje dolazio i sam rad stranke ali stručnošću i realnom politikom su iznalaženi novi kvaliteti na temelju kojih je i Predsjedništvo Općinskoga odbora radilo.

Općinski odbor Hrvatske demokratske zajednice Tuzla i u teškim ratnim uvjetima nije prekidao svoj rad. Na sjednici održanoj 8. 4. 1994. godine na dnevnom redu je bilo izvješće o radu Predsjedništva u prošlom razdoblju i razmatranje aktualne političke situacije sa temeljnim naglaskom na Ustav Federacije BiH. Zbog tematike koja zadire u bit hrvatskoga bića na sjednici su bili nazočni: mr. Stjepo Pranjić - predsjednik Regionalnog odbora HDZ Tuzla, Ivo Andrić Lužanski - predsjednik HZ SOLI, Ivica Marinović - tajnik Regionalnog odbora, te članovi političke delegacije HZ SOLI, koji su bili sudionici političkih aktivnosti HDZ BiH u HR H-B.

Predsjednik Ante Zvonar je naglasio da je kraj prošle i početak ove godine bio period kada je u pitanje dolazio i sam rad stranke ali stručnošću i realnom politikom su iznalaženi novi kvaliteti na temelju kojih je i Predsjedništvo Općinskoga odbora radilo. Politika koju je Predsjedništvo provodilo nije bila politika emocija niti lakejskog dovođenja, nego politika vođena isključivo političkim sredstvima koja je za cilj imala održanje državnostvornosti hrvatskog naroda, ostajanje u svojim domovima i stvaranje preduvjeta da se izbjegnu sukobi sa Muslimanima na ovom području. Takva politika je naišla na razumijevanje i pohvale od strane čelnika HR H-B i HDZ-a. Svakako da je, kaže mr. Stjepo Pranjić, HR H-B bila garant te državnostvornosti, koja eliminira mogućnost da se hrvatski narod pretvori u skupinu manjinskog karaktera, a na upit zastupnika kakva je sudbina HR H-B implementacijom Ustava Fede-

racije BiH, on je rekao da je ona kao realnost urodila plodom čime su do izražaja došli njeni čelnici koji su imali potporu u svom narodu, elastičnost u radu i svakako kontinuitet politike HDZ-a, te kao takva dobiva po novom Ustavu oblik veležupanije.

Mr. Stjepo Pranjić je dao i stručno pojašnjenje Ustava Federacije BiH i njegove im-

tor bude podijeljen na tri općine kako je to sada. Ustroj hrvatske općine u našem kantonu će najvjerojatnije biti oblik lokalne uprave u Hrvata ovog područja, koji će biti proizvod makro osiguranja maksimalne jezičko-kulturne autonomije. Niti kantonalna niti općinska razgraničenja nisu do sada bila predmet rasprave ali svakako utvrđeni kriteriji za

dogovorenog. Stoga, najvažnije je da se politički konflikt rješava isključivo političkim sredstvima, a svakako je jasno da je u pitanju procesualna politika, te nijedno rješenje ne treba isključivo definirati nego ga u svakom slučaju pokušati oplemeniti novim vrijednostima.

Pred HDZ-om je veliki zadatak sudjelovanja na budućim parlamentarnim izborima. Zastupnici su zaključili da sa predizbornom kampanjom već treba krenuti kao i da narodu treba osigurati socijalni boljitak. U tom smislu je predsjednik Zvonar izvjestio zastupnike koje su aktivnosti pokrenute. Naime, registrirano je Hrvatsko humanitarno društvo "Bratski dar SOLI", pokrenuta je inicijativa za osnutak lista koji bi temeljitije radio političku i gospodarstvenu problematiku. U tijeku su i aktivnosti oko ustroja radio postaje SOLI kako bi i taj medijski oblik bio zastupljen, poglavito jer je najprikladniji za afirmaciju hrvatske politike. Financijsku potporu svim ovim projektima osigurava D.O.O. SOLI, čiji je osnivač HDZ, a koji u perspektivi otvara mogućnost za socijalni napredak hrvatskoga puka. U tom smislu je predviđeno otvaranje trgovina u hrvatskim selima, a čiju bi organizaciju proveli ogranci HDZ-a, kao i plansko i stručno pokretanje procesa otvaranja zanatskih i proizvodnih objekata na privatnoj inicijativi. Ovim i ovakvim aktivnostima hrvatski puk na ovom području bi uz idejno vodstvo HDZ-a ojačao i političke i gospodarstvene pozicije.

Zvonimir Banović

Posjeta prvog tajnika američke ambasade Regionalnom odboru HDZ-a Tuzla

Dana 14. travnja 1994. godine, predsjednik Regionalnoga odbora HDZ-a Tuzla mr. Stjepo Pranjić primio je tajnika američke ambasade u Bosni i Hercegovini gospodina Cameron Scott Thompsona s kojim su obavljene razgovori o političkom položaju Hrvata Hrvatske zajednice SOLI. Naznačena je važnost američke inicijative oko primjene Ustava Federacije Bosne i Hercegovine. Predsjednik Pranjić je naglasio, sa čim se složio i gospodin Thompson, da se i na ovom području trebaju utemeljiti nove jedinice lokalne uprave zašto postoje sociološko-znanstveni uvjeti. To je na obostrano zadovoljstvo prihvaćeno te je gospodin Thompson naglasio da će SAD uložiti maksimalan napor da se izvrši implementacija Ustava Federacije BiH. Nazočni sastanku su bili još i tajnik Regionalnog odbora HDZ-a Tuzla gospodin Ivica Marinović te predsjednik Općinskog odbora HDZ-a Tuzla gospodin Ante Zvonar.

razgraničenje su teritorija i reciprocitet. Zastupnici su izrazili punu potporu svom čelništvu u aktivnostima koje slijede oko implementacije Ustava. Zapaženo je da postoji i mogućnost nastupanja ustavne krize s obzirom da je SDA za predsjednika federacije predložila g. Aliju Izetbegovića. Polaganje prava oba naroda na funkciju prvog predsjednika Federacije svakako može dovesti do usporavanja implementacije

Aktivnosti HDZ-a Lukavac

Dana 19. travnja 1994. godine, u Domu kulture u Donjem Bistarcu je održana 3. sjednica Općinskog odbora HDZ-a Lukavac. Sjednicom je predsjedavao gospodin Anto Pejić, predsjednik Općinskog odbora. Na dnevnom redu je bilo izvješće o radu Predsjedništva između dviju sjednica, te aktualna politička situacija. Naznačeno je da je u radu bilo teškoća, poglavito u vrijeme sukoba u srednjoj Bosni. Međutim sve je to prevaziđeno uz pomoć Regionalnog odbora HDZ-a Tuzla. Za slijedeći period, u cilju poboljšanja ekonomskog i političkog položaja Hrvata Lukavca, potrebno je prije svega izvršiti kadrovsko jačanje Općinskog odbora i stvoriti program djelovanja s kojim će se učiti i u predizbornoj utrci. Urgentno treba osigurati mogućnost praćenja programa HTV-a na ovom području te je zaključeno da će se u tim aktivnostima koordinirati sa aktivnostima Regionalnog odbora, koji je već uputio odgovarajući zahtjev organima Okruga. Na kraju je zaključeno da politika Općinskog odbora HDZ-a Lukavac, kao i do sada, mora biti u skladu sa globalnim interesima hrvatskog naroda.

HDZ

HRVATSKA DEMOKRATSKA ZAJEDNICA TUZLA

IZVJEŠĆUJE ČLANOVE I SIMPATIZERE DA TAJNIŠTVU STRANKE RADI SVAKIM RADNIM DANOM OD 8-15

Dođite mi Vas očekujemo u "Mobiliji"

Tel. 238-983 i 239-477

OPĆINSKI ODBOR HDZ TUZLA

Tuzla via Dobo

Drago Crnogorac, borovnik 110. HVO slavne brigade - "Usora", pod remenom od početka svibnja 1992. godine, sa jedne od crta obrane upire kažiprst prema Derventi i Brodu, zatim prema Tuzli i kazuje: "Mi hoćemo u Hrvatsku preko Dervente i Broda, a u Tuzlu preko Doboja. Nećemo u Hrvatsku preko Hercegovine. More samo ako nam se prohtje, a u Tuzlu ćemo preko Kaknja, ako nam se ponekad sviđi. Zato, neka svi znaju, nećemo se boriti džaba i nismo se ni dosad borili. Doboju mora biti i naš grad, jer od njega nam počinju svi putevi u svijet."

Na našu šalu, kako je on ipak "Crnogorac", borovnik Drago uz smješak komentira: "Ma, jest da mi prezime ne prilici i nije mi baš po volji. Morat ću ga mijenjat, jer sam ja čistokrvni Hrvat. Bolje je da sam se prezivao Hrvatinić, ili tako nešto, nego Crnogorac."

Kad smo odlazili od ovih simpatičnih i hrabrih borovnika, Crnogorac je opet naglasio: "Nema veze za prezime. Mi kanimo u Tuzlu via Doboju."

Crte obrane Pjeskovita kosa Borovnici od "kremena i remena"

Ovo je fotografija borovnika 110. HVO brigade "Usora". Tu su hrabri momci: Ilija Katić, Drago Crnogorac, Nikola Katić, Franjo Blažević, Ilija Dadić i Anto Kajnić.

Crte obrane je naziv Pjeskovita kosa, a ovi borovnici Četvrtke bojne 110. HVO slavne brigade "Usora" su momci od kremena i remena. Do crta se dolazi skretanjem na desno od Jelaha, preko naselja Netača i Omanjska. Od početka srbijansko-crnogorske agresije ovi momci "od kremena i remena" nekoliko puta su mijenjali pozicije crta obrane. Uvijek su išli naprijed i potiskivali agresore, a sada su na vrhu kote.

Prema riječima Josipa Pranjica - pomoćnika zapovjednika 110 - sadašnje crte obrane na Pjeskovitoj kosi zaposjednute su nakon ljutih bojeva sa četnicima, koji su bili prisiljeni povući se dublje prema šumi.

- Kanimo ih poćerati dalje, ako se sami ne povuku, govorili su nam kremeni borovnici sa Pjeskovite kose, prilikom našeg posjeta njihovim crtama obrane.

Fenomen 110. HVO slavne brigade - "Usora"

MI NISMO "DOBRI" HRVATI

O podvizima 110. HVO slavne brigade - "Usora" pućanstvo je često slušalo izvješća posredstvom RTV medija. Tvrdi za agresora na crtama obrane, bili su tvrdi i pri očuvanju vlastitog identiteta i obraza.

Stožer brigade iskićen je znamenjima HVO-a, a zapovjednici i borovnici u postrojbama znamenje nisu mijenjali od početka srbijansko-crnogorske agresije.

Početak prije "početka"

"Naša 110. HVO brigada je prva vojnički organizirana struktura na ovim područjima. Trećeg svibnja 1992. ovdje je praktično počeo rat, a 15. je ustrojena brigada", kazuje nam Josip Pranjic, pomoćnik zapovjednika brigade za sigurnost.

No, ovdje je počelo organiziranje Hrvata prije početka agresije na ove krajeve: "Praktično dva mjeseca prije napada agresora na naše krajeve, mi smo počeli stražariti i kopati rovove. Malo smo bili naivni, malo hendikepirani pa nismo zauzeli prave kote. Znate, naši ljudi nisu željeli ući u tuđu njivu i iskopati rov, pa su nam neke kote ostale "nepokrivene" i kasnije ih je bez problema zaposjeo agresor. Ali...", vjaka se jedan od pomoćnika zapovjednika Zdravko Barišić.

U sastav 110. HVO brigade - "Usora" ušao je domaći hrvatski živalj i dio Muslimana koji su na vrijeme shvatili opasnost srbijansko-crnogorske agresije. Zapovjednik Nikola Antunović - Kava, također je iz ovih krajeva - sela Žabljak. Bio je časnik u Hrvatskoj gardi i uoči agresije na dobojski region stavio se na raspolaganje hrvatskom narodu. Veći broj borovnika već je imao iskustva iz rata po Hrvatskoj i Posavini. Svi su dobrovoljno došli "pod remen". Ovdje nisu i ne bore se za slobodu po pozivu.

Osnovni ciljevi

"Osnovni cilj je s početka bio da zajedno sa Muslimanima i drugim patriotama saćuvamo ove prostore, narod i gospodarske objekte," kazuje Boro Šimić - jedan od pomoćnika zapovjednika brigade - "A danas je osnovni cilj da oslobodimo privremeno zaposjednute prostore od strane agresora."

Pousorje je praktično očuvano, bar njegov najveći dio. S početka agresije neprijatelj je na brzinu i prevaru okupirao Doboju i dio sela. Danas su pod okupacijom Prisade i Makljenovac i dijelovi sela Blaževci i Lončari. Pod neprijateljskim topništvom su svakodnevno sela u dolini Usore.

U 110.-oj nerado govore o uspjesima brigade. Od njenog ustroja borovnici su išli samo naprijed. Uzeli su neke veoma važne kote - sami ili u sudjelstvu sa drugim brigadama Operativne grupe. Posebno su značajni uspjesi izvojevani oslobađanjem i zaposjedanjem Šumareve kuće, Smajine vode, Pjeskovite kose, Križa, Komina... Tamo

su uništili i zaplijenili veću kolićinu materijalno-tehničkih sredstava, likvidirali i izbacili iz stroja stotine agresorovih vojnika...

"Na lijevoj obali Usore, naša brigada je uništila 50-60 oklopnih sredstava, te stotinjak teških oruđa. Mi ćemo - zajedno sa jedinicama Armije Sedme operativne grupe osloboditi ove prostore, ukoliko agresori ne prihvate političko rješenje," najavljuje Josip Pranjic.

HVO do daljnjeg

Poznato je da su HVO brigade na sjevernom dijelu slobodne bosanske teritorije prešle u postrojbe Armije BiH. Međutim, 110. HVO slavna brigada - "Usora" i dalje postoji i bori se kao od početka agresije.

"Ovdašnji Hrvati i 110. izvanredno su surađivali sa Muslimanima i postrojbama Armije BiH od početka rata. Dijelili smo zlo i dobro, dijelili smo svaku krušnu mrvu, streljivo, oruđe, oružje, borili se rame uz rame. Rat smo praktično započeli sa naoružanjem koje je HVO osigurao. Dobro odnose sa našim susjedima održali smo i za vrijeme sukoba u

srednjoj i Herceg-Bosni. Kad ovo govorim, ne želim da nas predstavite kao "dobre" Hrvate, poput "dobrih" Indijanaca", inzistirao je Josip Pranjic.

Što pod tim podrazumijevate?

"Da nas se predstavi ovakvim kakvi jesmo. Mi smo neraskidivi dio hrvatskog korpusa, koji se bori za interese svoga naroda. Međutim, mi ovdje smatramo da nije trebalo doći do sukoba Muslimana i Hrvata. Mi smo ovdje održali dobrosusjedske odnose tijekom cijelog rata i sada se vidi da smo bili u pravu. Mi nismo htjeli da mijenjamo naziv i znamenja brigade, jer smo opet u pravu. Doduše u tom istrajavanju imali smo podršku Operativne grupe "Sedam-jug" i njenog komandanta Mustafe Cerovca. Znamenje i naziv brigade ostaće kakvo jeste sve dok naš gospodin general Anto Roso, sa gospodinom generalom Rasimom Delićem ne postigne konačan dogovor oko formiranja Federalne armije", rezolutan je Josip Pranjic.

Vehid Jahić
foto: Robert Andrejaš

Potoćara i centrala

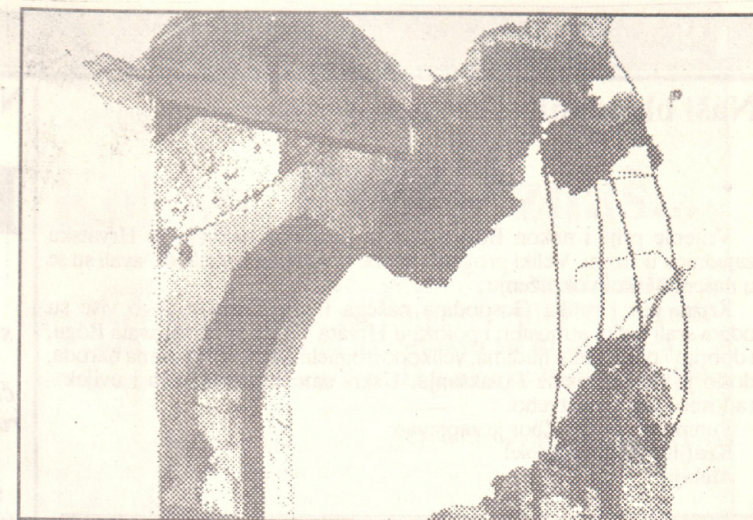

Problem elektrićne energije, 110. HVO slavna brigada, "Usora", riješila je veoma atraktivno. Na rijeci Usori su sagrađene mnogobrojne mini hidrocentrale - a dvije najveće su vlasništvo Brigade. Boro Šimić, pomoćnik zapovjednika 110. nam je kazivao kako je idejni otac mini hidrocentrala Mirko Jelić, inače stručnjak za opravku tenkova.

"Ovo je spas za Brigadu, al' je dosta od pomoći i pućanstvu uz Usoru, kazuje nam u jednoj centrali borovnik Petar Zubak. Radim u tehničkoj službi, a raspored i ured mi je ovdje. Punim baterije za razna oruđa, ali i akumulatore za potrebe Brigade. Da ovih centrala nije, mnoga od naših oruđa bi "šutila", jer ne bi imali gdi punit baterije.

Osim elektrićne energije, na mini centrale su instalirani strojevi za mljevenje žitarica.

"Ovd' mi je raspored. Mjesećno samo za Brigadu sameljem oko 10 tona žitarica, a i narodu, meljemo. Da ove centrale i mlina nije, pa ne znam šta bi narod, pita se Ivan Marković.

Hrvatski vjerski objekti u i oko Doboja Na nišanu Bizantinaca

Ovo je snimak zvonika crkve u Alibegovcima, pitomog sela sjeveroistočno od Tešanjke. Ova moderno sagrađena bogomolja je oštećena. Pogodena je tenkovskim i topnićkim granatama "Bizantinaca", kojima ništa nije sveto. Što je sa ostalih bogomolja hrvatskog pućanstva u ovim krajevima?

- Čuj, ovd' su sve naše crkve, kapele i groblja na nišanu četnika. Prema kazivanju prognanih iz Doboja i Teslića, naše tamošnje crkve su potpuno uništene, a bogohulnici su zameli i trag da su postojale. Čuli smo da su na temeljima srušene crkve u Tesliću okupatori napravili parkiralište, kazuje nam fra Ivan Opaćak, svećenik u Sivši.

Glavni župnik u ovom selu fra Ilija Puškaric opsežno nam je kazivao o rušilaćkim porivima agresorovih falangi.

- Sve, sve su rušili što su mogli. Župnu crkvu u Ularićama su potpuno uništili, u Blaževcu - Križ crkva je skoro potpuno razrušena, u Sivši je šest puta pogodena topnićkim i drugim granatama, crkvu u Omanjskoj pogodili su tijekom mise na Cvjetnu nedilju - fala Bogu niko nije poginuo...

Lupaju nam i groblja, kapele, župne urede. Groblje i kapela Lonaćri - Komin, su skoro potpuno uništeni, groblje u Sivši je mnogo oštećeno, većina spomenika je polupana od artiljerijskih salvi. Župni ured u ovom selu gađali su "krmaćom". To je neshvatljivo, jada se fra Puškaric.

Slična je situacija i sa muslimanskim bogomoljama na ovim prostorima. S druge strane pravoslavne crkve u Tešnju i Gojakovcu - jedine koje postoje, stoje netaknute. Kakav je tko, silkovito je prokomentirao velećasni iz župe Žabljak Anto Burić konstatirajući: "Pisat će netko povijest i zapisati što je tko radio!..."

"Teškaši"

Ova fotografija načinjena je u tzv. Šumarevoj kući, nekadašnjem zloglasnom uporištu četnika na jednoj od dominantnih kota iznad plodne doline Usore u pravcu prema Prnjavoru. Uporište su zauzeli hrabri borovnici Četvrtke bojne 110. HVO slavne brigade - "Usora".

Naši blagdani

Uskrs

Vrijeme prije i nakon Božića bilo je jedno od najtežih za Hrvatsku zajednicu u Bosni. Veliki progoni i seobe hrvatskog naroda dešavali su se u našem bliskom okruženju.

Križni put i muka Gospodina našega Isusa Krista mnogo više su odgovarali općoj atmosferi i položaju Hrvata Tuzle. A onda, hvala Bogu, i dobrim i pravednim ljudima, velikodostojnicima Crkve i vodama naroda, došlo je do promjene i olakšanja. Uskrs smo proslavili kao i uvijek - radosno i dostojanstveno.

Punim srcem naš Zbor je zapjevao:
Kraljice neba raduj se!
Aleluja!

Časna sestra Klemenitina - tvorac prelijepih cvjetnih aranžmana

Uskrs 1994.

Crkveni zbor, Uskrs 1994.

Naša baština i svakodnevnica

Hrvati u Olovu

Odnosi Hrvata i Muslimana su dobri, a za odnose svećenika sa svojim susjedima kao i sa predstavnicima vlasti, može se reći da su vrlo dobri. Dodajmo tomu i činjenicu da se ovdje Hrvati nisu zarazili pljačkanjem i ratnim profiterstvom, što je ovdje ratna nevolja broj dva. A čist obraz uspravnom glavu drži.

Sve do pred kraj 17. stoljeća, Hrvati katolici bili su gotovo jedini stanovnici u Olovu i okolici. A tada je područje od Sarajeva sve do Save zahvatio val iseljavanja iz Bosne u prekosavske krajeve, koji su netom bili oslobođeni od osmanske okupacije. Tada su se Hrvati u ovim krajevima uvelike prorijedili a na njihovo mjesto naselili su se drugi. Ubrzo iza toga, godine 1704. uništeni su franjevački samostan i crkva Gospe olovske, koja je u 10. i 17. stoljeću bila najpoznatija hodočasnička crkva na Balkanu. Nastavljeno je i s religiozno - etničkim čišćenjem, tako da u periodu od stotinu godina u Olovu i bližoj okolici nije bilo nijedne katoličke obitelji. No u tom tragičnom događanju prosijavaju dvije optimističke zrake. Crkva u Olovu, iako potpuno razrušenih građevnih objekata, nije prestajala biti hodočasnička crkva a olovski Muslimani bili su naklonjeni katolicima-hodočasnici. Primali su ih na konak i nisu ometali vjerske obrede, koji su se odvijali na otvorenom prostoru. Na crkvištu nije bilo nikakve zgrade od 1704. do 1886. godine. Tada su podignute dvije drvene zgrade, jedna za crkvu a druga za sklanjanje od nevremena. Pošto su bile izgrađene od slabog materijala srušile su se tijekom prvog svjetskog rata. Godine 1930. počela je gradnja sadašnje crkvene zgrade, kojoj ni do danas nisu izgrađeni svi planirani objekti.

Božjom milošću, one dvije zrake sijaju i u ovom ratnom periodu, u kojem su Olovo i čitava njegova okolica znatno stradali. Gospina crkva u Olovu nije znatnije oštećena, iako su četiri granate eksplodirale u samom crkvenom dvorištu. Svo vrijeme crkva je aktivna i zvona se oglašavaju svakog dana po običaju. Doduše, posjete vjernika znatno su smanjene a hodočasnika nema gotovo nikako. Odnosi Hrvata i Muslimana su dobri, a za odnose svećenika sa svojim susjedima kao i sa predstavnicima vlasti, može se reći da su vrlo dobri. Dodajmo tomu i činjenicu da se ovdje Hrvati nisu zarazili pljačkanjem i ratnim profiterstvom, što je ovdje ratna nevolja broj dva. A čist obraz uspravnom glavu drži.

Hrvati u Olovu, po svom broju znatno zaostaju za Muslimanima a donekad i za Srbima. Većinom su to pojedinci ili obitelji onih koji su se naselili dobijajući zaposlenje u ovom kraju. Za vrijeme komunističkog režima bili su zastrašeni, tako da je jedva pola njih bilo evidentirano u župnom uredu pri Svetištu. Početkom ratnih događanja u Olovu Hrvati su se počeli organizirati. Tako je 14. rujna 1992. osnovano Hrvatsko vijeće obrane, koje je okupljalo u prvom redu borbe za obranu Olova pod zapovjedništvom Armije BiH. Sve Hrvate, pa i nas ovdje u Olovu, bolno su se dojmili događaji oko Vareša koncem prošle godine. Nakon odlaska tih miroljubivih stanovnika, naših rođaka i znanaca, a što je bilo rezultat manipuliranja izvjesne apsurdne politike, nastalo je sveopće pljačkanje njihovih kuća i imovine. Uz ostalo, pljačkani su i uništavani jedinstveni spomenici starih zanata: majdani samokovi u Očeviji. U tom nesretnom razdoblju znatno su bili ohladnjeli i odnosi Hrvata i izvjesnih krugova kod Muslimana. Tada se smatralo nužnim promijeniti i naziv hrvatske organizacije, te od 21. prosinca 1993. godine postoji Hrvatsko društvo "Matija Divković" u Olovu.

Prema podacima, koje je sakupilo ovo Hrvatsko društvo, u Olovu je u početku sadašnjeg rata bilo 130 Hrvata. Dosta njih je izbjeglo, tako da ih sada ima svega 50. Na širem području općine Olovo, nizvodno uz rijeku Krivaju, nalaze se sela Magulica, Podkamensko, Stojčići, Dištica, Stipinhan i druga, s isključivim ili većinskim katoličkim pučanstvom. Skupa sa sadašnjim brojčanim stanjem u Olovu, tu je svega 757 Hrvata katolika. Zanimljivo je spomenuti da dušobrižništvo na cijelom tom području vrši svećenik iz Olova, koji je i upravitelj Svetišta. Tako je sada silom prilika, a u normalnim uvjetima nadati se je biti će drukčije i bolje.

Fra Bernardin Matić

Mišljenja drugih

Obrazovanje

Uloga školstva sastoji se u tome da se stvore obrazovani građani i samostalni mislioci koji sami znaju razlikovati dobro od zla

Ima mnogo teorija što je obrazovanje i koji je oblik obrazovanja najpogodniji. Kakva treba biti dobro obrazovana osoba. Smatra se da je cilj obrazovanja potpuni razvoj ličnosti, a funkcija fakulteta treba biti u nastojanju da studenti sami sebi pomognu da postanu ljudi dostojni vlastite prošlosti, što će reći ljudi, koji poštuju demokratsko traganje za društvenim usavršavanjem više nego neki apstraktni oblik istine.

Osnovno i srednje obrazovanje će uvijek biti stvar upoznavanja mladih sa onim što njihovi stariji smatraju istinom, bilo da to jeste ili nije istinito. Zadatak nižeg i srednjeg obrazovanja nije, a nikad neće biti, da se dovodi u pitanje preovlađujući konsenzus o onome što je istinito. Socijalizacija mora doći prije individualizacije, a obrazovanje, slobode radi, ne može početi prije nego što se utvrde izvjesna ograničenja. Međutim, iz sasvim drugih razloga opće više obrazovanje također nije stvar usađivanja, odnosno pronalazjenja istine. Umjesto toga, ono je bušenje sumnje i podstrekivanje maštovitosti, a samim tim i izazov preovlađujućem konsenzusu. Ukoliko srednje škole stvaraju pismene građane, a fakulteti samostalne stvaralačke ličnosti, onda se pitanje o tome da li se studentima predaje istina, može mirno zanemariti.

Stvaraoci sustava višeg obrazovanja treba da brinu o tome kako pronaći nastavnike koji nisu isključivo zainteresirani da pripremaju ljude za postdiplomske studije u raznim specijalnostima, a potom se postaraju da ti nastavnici dobiju priliku da predaju predmete za koje su raspoloženi. Međutim, oni ne bi morali brinuti o integritetu nastavnog programa niti o izazovu da se poveže učenje, ništa više nego što o tome brinu rektorati drugih sveučilišta. Ta vrsta brige bila bi prepuštena direktorima gimnazija. Fakulteti trebaju biti slobodni u obavljanju vlastitog posla. Taj posao se sastoji u tome da pruža jednu mješavinu specijalizirane profesionalne nastave i da navede studente da samostalno stvaraju.

Ukoliko srednje škole budu obavljale posao koji im materijalna sredstva i odlučnost omogućavaju da urade, fakulteti neće morati brinuti o prevazilaženju fragmentacije ili o tome koja djela treba predavati kao "velike knjige". Sveučilišni profesori mogu predavati jednostavno sve što im se čini dovoljno značajnim, dok će se uprava sveučilišta lako snalaziti i bez mnogo znanja o onome što se predaje.

Međutim, u stvarnom svijetu devetnaestogodišnjaci stižu na vrata fakulteta ne znajući mnogo toga. Oni tek treba da uče masu konvencionalnih mudrosti koje se moraju pamtit, onakve kakve su već naučili njihovi vršnjaci u drugim zemljama. Tako fakulteti moraju poslužiti kao škole koje pripremaju za studije, dok je uprava ponekad prinuđena da profesore natjera da pomognu u tom zadatku.

Smatramo da se društvena uloga fakulteta sastoji u tome da se studentima pomogne da uvide kako nacionalnoj priči, oko koje se usmjerava njihova socijalizacija, nema kraja. Studente treba navesti da postanu ljudi dorasli svojoj prošlosti. To se postiže pomaganjem studentima da shvate kako, usprkos napretku koji je sadašnjost postigla u odnosu na prošlost, dobro ponovo postaje neprijatelj boljem. Sa malo pomoći studenti će početi zapažati sve ono što je beznačajno i sitno i neslobodno u njihovoj sredini. Uz malo sreće, najbolji među njima uspjeh će da izmijene konvencionalnu mudrost tako da slijedeće pokoljenje postaje socijalizirano na donekle drugačiji način od njihovog. Mada će taj način biti samo donekle drukčiji znači da očekujemo da će društvo ostati reformatorsko i demokratsko, a ne potresano revolucijom. Da bismo se nadali da će se, usprkos svemu, način socijalizacije osjetno promijeniti treba se podsjetiti da je razvoj zaista jedini cilj kome više demokratsko obrazovanje može služiti i da očekujemo da nikad nećemo postati zadovoljni sobom.

(Iz oglasa Richarda Rortya: Obrazovanje bez dogme).

A. Lj.

U ratnom zlu ima i dobra

Koliko jezika znaš...

...toliko ljudi vrijediš - govorili su stari Latini ("Quot linguas calles, tot homines vales"). U ovom (ne)vremenu mnogi uvažavaju tu mudrost, a profesori i škole stranih jezika imaju mnogo posla.

Legenda kaže da su nakon rasuta kod Kule babilonske božjom kaznom ljudima dati različiti jezici, zbog čega je nastao i danas težak problem međusobnog komuniciranja. Izučavanje stranih jezika, osobito onih sa atributom "svjetskih", prijevika je potreba koja nije adekvatno uvažavana u dosadašnjem obrazovnom sustavu. Tijekom rata se, osim nekih promjena, kao što je napuštanje izučavanja ruskog jezika, nije mogla očekivati modernizacija, a zbog oskudice u kadrovima, pa i teskoća sa osiguranjem udžbenika, ozbiljno je ugrožena već dostignuta razina školske nastave.

Krupna promjena nastala je, međutim, u području jezičkog samoo obrazovanja. Kod brojnih učiteljskih prodavača starih knjiga najtraženiji su rječnici i priručnici stranih jezika, a broj tzv. privatnih časova koji se daju, odnosno uzimaju iz ove oblasti, sudeći po učestalim oglašavanjima, nije mali. Pouzdan barometar tih pozitivnih kretanja svakako su škole stranih jezika.

U privatnim školama jezika uči preko 3500 polaznika. Više je zanimanja za engleski jezik. Jedna četvrtina polaznika uči njemački, a preostala četvrtina naših sugrađana pohađala je kurseve francuskog, talijanskog ili arapskog jezika. Nastavu izvode profesori ili studenti završnih

godina filoloških fakulteta, po suvremenim metodama i udžbenicima.

Nastavu koju je ograničavao MOS po cijeni od 15 maraka mogu pohađati i "pripadnici druge orijentacije", pa je pristup MOS-u potpisao i jedan broj mladih iz hrvatske i srpske nacionalnosti.

Jedna škola stranih jezika ne nudi učenje bez muke već uz moto: "Per aspera ad astra". Izaziva, potreban je povećati individualni napor duha da bi se više jezika znalo, a time i više ljudi vrijedilo - kako tumači dvomilenijska latinska mudrost kojoj se, kako vidimo, uveliko vraćamo. Motiv za to treba tražiti u činjenici da se

tijekom rata vrijednost poznavanja stranih jezika potvrdila u našem neposrednom okruženju. Tko je, naime, tole solidno vladao svjetskim jezicima, neovisno od formalnih kvalifikacija, uposlo se kao prevodilac u UNPROFOR-u, Međunarodnom komitetu Crvenog križa ili drugim svjetskim humanitarnim organizacijama s plaćom od, za naše prilike, fantastičnih 1.000 ili više DEM. Na drugoj strani nije nepoznato da mnogi u ovoj surovnoj ratnoj zbilji snivaju snove o odlasku u svijet, a tamo ne vrijedi ići bez znanja jezika. Ako se ti snovi i ne ostvare, barem je ovim učenjem stečen duhovni kapital za poslijeratni bolji život.

A. UZUNOVIĆ

EURO STAN

PROIZVODNO USLUŽNO PREDUZEĆE

75000 TUZLA, MATIJE GUPCA 48
TEL, FAX 075 / 32 335, 234 455

Naši župljani

Hrvatska kulturna baština

Prebirući po policama naiđoh na prospekt **ZAVIČAJNOG MUZEJA NAŠICE**, koji je od 11 do 30. studenog 1992. god. organizirao izložbu radova umjetnika profesionalaca, amatera i svih onih koji su svojim kamerama obilježili događaje vezane za najstariji spomenik kulture našičkog kraja, **CRKVICU SVETOG MARTINA**, staru preko sedam stoljeća.

A zašto ovo pišem? Pišem zbog toga što sam veoma često posjećivao ovaj kraj i u sjeni višestoljetnog hrasta uživao u jednostavnoj ljepoti crkvice **SVETOG MARTINA** i njenom skladu s krajolikom. Osim toga u popisu radova izlagača naišao sam na ime našeg župljanina i dugogodišnjeg žitelja Tuzle gosp. Slakić Marijana tvorca prekrasno oblikovane Krunice i triju slika crkvice **SVETOG MARTINA**.

Crkvice Svetog Martina biser je u niski hrvatske kulturne baštine. U svojoj dugovječnosti ušla je u legendu našičkog kraja. Lijepa u svojoj jednostavnosti i skromnosti, udružena sa nekoliko stoljeća starim hrastom samotnjakom, dominira ljupkim krajolikom na brdašcu pored ceste koja od Orahovice vodi u Našice. Ona je nijemi svjedok prohujalih vremena. U svom trajanju u vremenu i prostoru doživljavala je ratove, razaranja i obnove. Uza sve to održala se u svom izvornom obliku do danas i ubraja se u jedan od najznačajnijih spomenika romanike u Slavoniji. Jedina je potpuno očuvana templarska crkva u Hrvatskoj. Tko su templari? Templari su srednjovjekovni katolički viteško-

monaški red. Ime su dobili po Solomonovom hramu u Jeruzalemu, jer je pokraj toga Svetišta bilo prvo sjedište reda koji je tamo i osnovan 1119. god. Templari su se vrlo brzo, već u drugoj polovici dvanaestog stoljeća pojavili i u Hrvatskoj. Osnovani su samostane u Zagrebu, Senju, i u Našicama. Kod nas su ih zvali "hramovci", "božjaci", "božogrobci" jer su se proglašavali "zaštitnicima Kristova groba", zatim "Jeruzalemcima" i "hospitalci". Red je ukinuo papa Klement V 1312. god.

U ovom nepravednom i nametnutom ratu crkvice Svetog Martina doživljava nova razaranja, ali i obnove. Njena tragedija duboko je dirnula umjetnike i obične ljude. Svojom jednostavnom ljepotom i spomeničkim značenjem ona je dala nadahnuće umjetnicima vezanim za ovaj kraj. Jedan od umjetnika, u danima rata, duboko dirnut razaranjem crkvice Svetog Martina, bio je i naš Slakić Marijan, koji je sa velikim strpljenjem i ljubavlju oblikovao iz kamena razorene crkvice krunicu. Krunica je oblikovana džepnim nožićem i šivaćom iglom, dužine 70 cm 1991. god. Krunica je 24.XI.1993. god. po izaslanicima crkve Svetog Ante u Našicama darivana u Svetom Ocu papi Ivanu u Rimu. Druga Krunica od istog materijala, oblikovana na isti način, darivana je 27. 2. 1994. god. uzoritom kardinalu Kuhariću prigodom posjete Našicama.

A tko je Slakić Marijan? Rođen je 1953. god. u selu Nijemci općina Vinkovci. Kao malo dijete dovodi ga tetka mu Manda u Tuziu. Uz redovito školovanje

polazi i u osnovnu, zatim i srednju školu u Tuzli. Nadarenost i ljubav za glazbu dovode ga na Muzičku akademiju u Sarajevu. Akademsko obrazovanje završava 1976. god. Kao profesor glazbe započinje radom u Osnovnoj muzičkoj školi "dr. Vojislav Vučković" u Sarajevu. Potom odlazi u Sibirij kraj Sl. Broda, da bi, osnivanjem osnovne muzičke škole u Našicama i na molbu osnivača, došao u Našice, te postao prvi profesor u novoosnovanoj Osnovnoj muzičkoj školi "Dora Pejačević". Pored velike ljubavi za glazbu, još iz rane mladosti, gaji i ljubav prema slikarstvu. Slakićev opus nije velik no on je vrlo raznovrstan, osobito po temama i izboru materijala. Slakićeve slike i pored autorove slikarske mladosti i zanatske nesavršenosti, otkrivaju istinski slikarski talenat.

Priređio
Hrkač Vlatko

Snobizam Braće Hrvatskog Zmaja

Adjektiv "hrvatski", nekoć nepoćudan, postao je danas pokrićem za svakojaku rabotu. Skloni smo, željni da što više čujemo tu dragu riječ, vjerovati svakome tko je koristi i pritom smo često nekritični prema realnoj vrijednosti onoga što slijedi iza tog adjektiva. Tako se, eto, javiše "Braća Hrvatskog Zmaja" sa najavom neke svečanosti u čast hrvatskih nobelovaca. Hvale vrijedna inicijativa. Ima Hrvatska i takvih sinova, na čemu joj i mnogo veće zemlje mogu zavidjeti, ali "Braća" najaviše među njima i Ivu Andrića! Sve bi bilo u redu da Ivo Andrić nije srpski pisac. "Braća" su se, očito, povelili za onom narodnom: "Dođi Mujo! Nek' je više vojske!" Kompleks malog naroda - mogao bi biti najkraći komentar. Koliko god tuđeg perja da uzmemo ne možemo postati kulturna sila poput Italije, na primjer. Bilo bi bolje da su "Braća", kada već pričaju o Ivi Andriću, malo raščlanili okolnosti koje su dovele do toga da se ovom velikom književniku, po rođenju Hrvat, ogadi Zagreb. Što je to u malom bosanskom momčiću moglo omrznuti Agram i Agramere? Nismo svjedoci tadašnjeg vremena, ali gradovi, kao i ljudi, nasljeđuju neke osobine. Današnji Hrvat iz BiH kada posjećuje svoju Meku u prilici je da put probija markama, njemačkim dakako. Pri tome mu može pomoći srodstvo sa nekim uglednikom iz sredine iz koje dolazi. Neće mu pomoći junačke rane dobijene negdje na bojištima Usore, Posavine ili Hercegovine! Domovnicu će taj sin Domovine, istina, dobiti, ali će na nju čekati znatno duže od nekoga koji daje lovu. Potonji mu je, možda, i zadao junačke rane, ali mnogog gospodi više imponira akademska titula u tuđina nego žuljevite ruke i rane domoljuba. Zato ne čudi da su u prvom redu u crkvama uglednici, a u posljednjem redu vjernici. Ali varaju se pokondirene tikve. Nisu domovinu podigli uglednici, pa ni oni koji su stvarno bili Hrvati. Opstanak na ovoj vjetrometini osigurali su tvrdokorni i čestiti tzv. mali ljudi. I ovaj rat su nosili oni. "Gospoda", "elita" i kako se već vole zvati čitavo vrijeme su pričali i, kako kažu, trudili se da nas uvedu u Europu i svijet. Iz sigurne udaljenosti Londona, Amerike i drugih zemalja gdje se "zloplate" upućivali su nam ukore, jer ih brukamo. Nismo dovoljno Europejci, jer, Bože moj, netko će ih krivo pogledati zbog toga što su Hrvati. Mogli bi ih poistovjetiti s nama. Strašne li sudbine! Biti skupa sa svojim narodom!

P. B.

Župnikova razmišljanja

MIR

MIR nije samo predmet propovjedaanja i molitve, mir je stav duše i srca koga valja najprije ostvariti u svome životu.

Ali još više nego štovanje raspodjele dobara, pravda traži štovanje bića, dostojanstva i temeljne jednakosti među osobama, tj. istinsko štovanje ljudskih prava.

Papa Ivan Pavao II, kada je posjetio grad Hirošimu, grad koji je prvi doživio strahote atomskog oružja, molio je ovako:

"Gospodine poslušaj naš glas! To je glas svih žrtava rata

i nasilja pojedinaca i cijelih naroda. Poslušaj našu molitvu jer je to molitva sve tvoje djece koja trpe i koja će trpjeti svaki puta kad narodi stave svoje pouzdanje u oružje i rat.

Poslušaj našu molitvu i usadi u srca svih ljudi mir, pravdu, istinu, slobodu, solidarnost i radost prijateljstva. Poslušaj našu molitvu jer te molimo u ime svih naroda i

vremena koji ne žele rat i spremni su pružiti ruku pomirnicu.

Poslušaj našu molitvu i daj nam snage da na mržnju uvijek odgovorimo ljubavlju i praštanjem, na nepravdu pravdom, na potrebe drugih svojom darežljivošću i zalaganjem.

O Bože, polušaj naše molitve i podaj svijetu i našoj zemlji svoj mir zauvijek!

Pisano jednoj dalekoj zemlji, gradu koji je nastradao; a ipak tako blisko nama po sadržaju, po riječima...

Pronađimo sebe i svoj narod među ovim napisanim tekstom, koga je napisao veliki mirotvorac papa Pavao II gradu Hirošimi, a sada se odnosi na nas; na narode koji žive u ovoj zemlji, i pokušajmo naći rješenje i vratimo mir u svoje obitelji, u svoje domove, u narode...

fra Miroslav MANDIĆ

Svjetlosti Gradovrha

Fra Petar Zlojutrić

Spada među najistaknutije franjevece, kako u svojoj provinciji tako i izvan zemlje. Rodio se u Gradovrhu, a u nekim izvorima naziva se još i Soljanin ili Gradovršanin. Bio je provincijal "Bosne Srebrene" 1590-1593. godine, ali o tome njegovom radu nema nikakvih podataka.

Tadašnji papa Klement VII, šalje ga sa nekoliko misionara u Bugarsku kao generalnog vizitatora, da ispita stanje katolicizma i utvrdi mogućnost dušobrižništva. Upoznavši Sv. Stolicu sa stanjem katolicizma u Bugarskoj, Sv. Otac mu izražava zahvalnost i postavlja ga za gvardijana ostalih misionara koji su s njim u Bugarskoj. 1600. godine putuje u Rim gdje podnosi izvještaj Sv. Stolici, a slijedeće godine je na molbu bugarskih katolika imenovan za sofijskog biskupa. Iz izvještaja Sv. Stolici vidljiv je njegov veoma plodan pastirski rad: obraćenja na vjeru, krštenja, zaređivanje kandidata, gradnja crkava i samostana i drugo.

Radi svoje pastoralno duhovne aktivnosti proganjan je od Turaka, a osobito kada se usprotivio naredbi da katoličke djevojke idu u službu sultanu na njegov dvor. Po njegovu nagovoru djevojke su pobjegle u planine, dok su u međuvremenu katolička sela pljačkana i rušena. Nekoliko aga sa sandžak begom i kadijom vrše za njim potjeru sa namjerom da ga ubiju.

1623. godine na povratku iz Rima, navratio se u samostan Gradovrh. Tu se je razbolio i umro 4. travnja 1623. godine, gdje je i pokopan u samostanskoj crkvi. Kada su to čuli Turci provalili u samostan prisiljavajući fratre da im dadnu fra Petrovo blago, koje je on donio po njihovom mišljenju od pape. I zato fratri dadoše dvije tisuće talira i samostan pust ostaviše - navodi Lašvanin.

Značajno je istaći da su sačuvani mnogi dokumenti u kojima se ističe njegov sveti život. Fra Pavao Papić, javljajući papi Urbanu VIII o fra Petrovoj smrti, piše da je bio "biskup veoma sveta

života". Isto tako bugarski franjevac Ilija Marinov javlja Sv. Stolici da je fra Petar umro "veoma sveto".

1639. godine biskup fra Jeronim Lučić, obavještava je od gradovrških fratara, da je 2,5 godine nakon fra Petrove smrti otvoren njegov grob, da bi ispunili želju fra Tome iz Olova da bude sahranjen u fra Petrovu grobnicu. Fra Petrovo tijelo bilo je potpuno sačuvano. Izgledalo je kao da fra Petar spava. Svećenici i vjernici vidjeli su u tom sačuvanom tijelu čudo Božje, te su ljubili sa štovanjem njegove ruke i noge. Biskup je odlučio da se grob ispita, ali je napokon to učinjeno tajno radi zaštite od turskih vlasti. Navedene podatke i istinitost svega ovoga, svojim potpisima potvrdili su svih petnaest fratara gradovrškog samostana, kao i sam biskup.

Radi svetosti njegova života fra Petrovo ime je stavljeno u Martirologij franjevačkog reda, a spominje se na dan 18. listopada. Ovaj velikan duha, katoličke pobožnosti i crkvene discipline, domaći sin majevičkih strana, samo je duhovni lučonoša kasnijeg oreola mučeništva i stradanja gradovrških fratara. Tako u Sutješkom nekroligiju stoji da je 22. kolovoza 1682. godine u Gradovrhu ubijen gvardijan fra Bernardin, bodežom i da je župnik fra Luka živ ispečen. U isto vrijeme, također u samostanu, Turci su naboli na kolac fra Tadiju Soila, čovjeka sveta života, na čijem su se grobu događala razna čudesa. Iz izvještaja tadašnjeg provincijala fra Mije Radnića, saznajemo da je mnogo fratara na komade sasječeno, a mnogi su umrli u tamnici.

M. FRANKOVIĆ

Nove knjige

Priče iz zavičaja

Početkom ove godine se u izdanju mlade firme "Feri" pojavila zbirka "Priče iz rodnog kraja" autora mr. Ferhata Hrustića. Tu je on sa puno zavičajne topline predstavio svoje Avdiabašice i krajolik oko rijeke Tinje, a za junake je uzeo obične seoske ljude i žene, momke i djevojke, djecu - karakterističnih likova i ljudskih sudbina odslikanih jednostavnim i zanimljivim literarnim jezikom.

Čitateljskoj publici, žednoj ovakvog pitkog štiva, Hrustić je podario 18 priča ujednačenog obima i kvaliteta koje - kako ocjenjuje urednik i recenzent Anto Cigeljević - čine njegovu zbirku "punoljetnom". Mi bismo još dodali da se sa "Pričama..." njihov autor uvrstio u malobrojnu skupinu ovdašnjih "punoljetnih" pisaca, um prije što mu ovo nije prva knjiga (kao prozna jeste), a kako saznajemo, uskoro će se predstaviti i kao romanopisac.

A. U.

Kutak za povrtlare

PROIZVODNJA POVRĆA
na malim površinama

Pod ovim naslovom a u izdanju "Hrvatskog Glasnika", ovih dana će izaći iz tiska posebna publikacija, čiji je autor naš stručnjak, koji je i do sada, gotovo redovito, u našem listu objavljivao članke iz oblasti agrikulturne.

Kao autor ove publikacije želim da vam na određeni način prezentiram svoju knjigu o uzgoju povrća. Ovo, ni u kojem slučaju, ne znači, da će se nakon izlaska ove knjige ukinuti naša kolumna u "Hrvatskom Glasniku". Naprotiv, pokušat ćemo biti još više aktualniji u našim edukativnim člancima, kako bi na taj način utjecali na proizvodnju većih i kvalitetnijih količina zdrave hrane, uostalom, to je i cilj posebne publikacije o kojoj je ovdje riječ.

Naime, ova knjiga obrađuje uzgoj 28 raznih vrsta povrća po istoj metodologiji za svaku od povrtarskih kultura, koja ima slijedeći redoslijed:

Značaj kulture u ishrani, ekološki uvjeti (zemljište i klima) za gajenje kulture, mjesto kulture u plodoredu, gnojenje i izbor gnojiva, priprema sjemenskog i sadnog materijala za sjetvu, vrijeme sjetve, dubina i gustina sjetve, izbor sorte, njega kulture od sjetve do berbe, zaštita od uzročnika biljnih bolesti i štetočnika, berbe i čuvanje plodova i na kraju za svaku kulturu prikazane su potrebe svih vrsta repromaterijala za uzgoj svake od 28 kultura.

Opisani uzgoj svih kultura se bazira na ekološkim uvjetima tuzlanskog područja i prilagodljivosti kultura tim uvjetima. Sva rješenja o uzgoju pojedinih kultura bazirana su na vlastitim empirijskim saznanjima autora, koja su provjerena znanstvenim dostignućima i kao takva sublimirana u originalne postavke uzgoja svake od prezentiranih vrsta.

Na kraju ove knjige prikazana su alternativna rješenja u svezi sa supstitucijom nekih nedostajućih repromaterijala, koji se u ovim ratnim uvjetima ne mogu nabaviti. Pored toga, prikazan je pregled hranjivih materija i sadržaj vitamina u svakoj od 28 vrsta povrća.

U knjizi je data originalna shema distribucije pojedinih vrsta povrća na ukupnoj površini od 200 m². Raspored je izvršen tako da se sa ove površine dobiju dvije žetve, jer su ovim stvoreni uvjeti da se površina koristi dva puta tijekom godine.

Predgovor za ovu publikaciju napisao je poznati znanstvenik, redovni profesor Poljoprivrednog fakulteta iz Sarajeva, dr. Husnija Resulović. Iz teksta ovog predgovora prenosimo slijedeći stav:

"Knjiga je napisana na vrlo jednostavan, jasan i pristupačan način. Laka je za čitanje i brzo se usvaja, jer je autor vodio računa da je ona namjenjena širokom krugu čitalaca. Upravo zbog

toga je sigurno da će knjiga opravdati trud autora i da će svi koji dođu u posjed ove publikacije, a bave se povrtarskom proizvodnjom, značajno podići prinose u svojim malim baštama".

Osnovni motiv, zbog kojeg sam se odlučio da napišem ovu publikaciju, je saznanje da veliki broj naših uzgajivača povrća, prave krupne greške u pojedinim fazama tehnološkog procesa proizvodnje, koje se kasnije značajno odražavaju na visinu i kvalitet proizvoda. Izuzev toga u ovom ratu se javlja veliki broj novih proizvođača povrća, koji se nikada ranije nisu bavili ovim poslom, pa je sigurno očekivati da će i oni praviti stanovite greške, koje će devalvirati njihov trud u nastojanju da osiguraju potrebne artikle ishrane za svoje obitelji. Prema tome, ako sam sa ovom knjigom uspio ugraditi bar jednu pravu opeku u praktičnu primjenu savremenog uzgoja povrća, to će mi biti jedina nagrada za uloženi trud.

Rukopis za ovu knjigu sam završio u siječnju ove godine, ali zbog niza teškoća (nedostatak papira i drugog materijala), njeno izlaženje iz tiska prolongirano je i do današnjih dana. Nakon što sam objelodanio moja nastojanja za tiskanje knjige o uzgoju povrća, imao sam podršku velikog broja privrednih i drugih subjekata iz Tuzle i drugih krajeva slobodne teritorije RBiH. Nažalost, većina ove podrške imala je verbalni karakter, izuzev časnih izuzetaka.

Ovdje bih morao istaći samo neke a prije svega privatno poduzeće "SAN" iz Tuzle na čelu sa direktorom A. Sulejmanovićem, koje je prihvatilo moju inicijativu da pomognu tiskanje ove publikacije. Isto tako želim istaći puno razumijevanje redakcijskog kolegija "Hrvatskog Glasnika" na čelu sa glavnim i odgovornim urednikom prof. Ljubomirom Aždajićem, da preuzmu ulogu izdavača ove publikacije.

Posebnu zahvalnost dugujem našem čestitom gvardijanu fra Petru Matanoviću, bez čije pomoći i razumijevanja sumnjam da bi ova knjiga ugledala svjetlo dana.

Na kraju da kažem, da sam ovu knjigu napisao pod motom citata iz djela Jonathana Swifta "Guliverova putovanja" koji glasi:

"Svaki koji umjesto jednog klasa ili struka trave, umije da odgoji dva na tom istom polju, čini čov-

ječanstvu i svojoj domovini veću uslugu nego svi političari uzeti zajedno..."

Omerčehajić Husnija

Miris luka

Bijeli, crveni ili zlatni

Luka ima tijekom cijele godine jer se mjesecima dobro čuva na sobnoj temperaturi, a proljeće najavljuje mladi luk

Prema boji, luk se dijeli na bijeli, zlatni i crveni, bez obzira na oblik i veličinu, prema čemu se različite vrste mogu uveliko razlikovati. Bilo koje vrste bio, luk mora biti kompaktni i tvrd, suhe ljuske, bez mirisa. Ako je luk počeo kijati, provjerite nije li počeo trunuti.

PORILUK - Za razliku od luka, kod poriluka se ne jede samo lukovica nego i zeleni izdanci nalik na lišće. Dozrijeva u ljeto i zimi, no ne može se konzervirati tako dugo kao luk.

Najaromatičniji

U istu porodicu luka spadaju i češnjak koji se najčešće koristi kao mirisni začini.

ČEŠNJAK - Uzgajaju se tri vrste: bijeli (najčešći i sladak), ljubičasti i crven (jak). Postoji i češnjak s velikim česenicama blagog okusa, koji se hrani dodaje s drugim začinima.

Način čuvanja

Luk se održava tjednima na sobnoj temperaturi, osim ako je previše toplo ili vlažno. Dovoljno ga je spremiti u papirnatu vrećicu ili u plastičnu mrežicu, ili u kakvu posudu s otvorima kako bi do njega mogao dopirati zrak. Luk nikad ne spremajte u hladionik, ako ni zbog čega drugog, a ono da sva ostala hrana ne bi poprimila njegov miris. Luk se može konzervirati i u zamrzivaču, i to šest mjesec. U tom ga slučaju oljuštite i narežite, te spremite u male posude (npr. u posudu za led) a kad se "kuglice" smrznu, sve ih spremite u jednu vrećicu. Vadićete samo kuglicu po kuglicu, kad vam bude potrebno. Da biste luk ukiselili, kuhajte ga pet minuta u slanoj vodi, ogulite ga, osušite, stavite u staklenke zajedno s paprom i listovima lovora, te zalijte bijelim ili crvenim octom.

Mali trikovi

PRIPREMA - Kako biste očištili luk, odrežite prvo dio prema korijenu i uklanjajte ljuske, krenuvši od oštećenih. Prerežite luk napola u okomitom smjeru, položite prerezani dio na podlogu i zatim svaku polovicu režite u vodoravnom smjeru. Luk režite što sitnije tako da se kasnije djeliči odvoje jedni od drugih. Želite li luk odrezati na jednolike krugove, položite cijelu lukovicu na podlogu i ostrim nožem režite usporedno s korijenom. Luk se može pržiti: režite prstenove debljine pola centimetra, pobrašnite ih i ispecite na vrućem ulju (odličan je prilog mesu). Da biste pripremili poriluk, morate odrezati dio prema korijenu i ukloniti oštećene zelene listove. Ako je poriluk veoma deo, prerežite ga napola, te ostavite da se namače u vodi kako bi se isprala zemlja.

POSTUPCI - Zapršci se moraju pripraviti na slaboj vatri, u protivnom će luk i češnjak postati gorki; po potrebi dodajte žlicu ili dvije vode. Kako biste kuhali lučice ili ljutiku, najbolje je prvo ih namakati u slanoj vodi a zatim postupiti kako ste naučili. U juhu se može stavljati cijeli luk (nakon što ste ga oljuštili i oprali), a jelo će biti ukusnije ako u luk zabodete nekoliko klinčića. Poriluk kuhajte u malo vode ili na pari, a zatim ga začinite maslacem, ili uljem i octom, ili zapecite u pećnici s maslacem i sirom, desetak minuta na 200 stupnjeva.

SIROV - Sirov je luk težak, no njegov se okus može ublažiti namačete li ga u hladnoj vodi približno jedan sat. Godit će mu i namakanje u mlijeku.

Češnjak

Da bi se samo malo osjećao okus češnjaka posudu namažite s nekoliko časnana ili jelu dodajte nenarezan češnjak, ili samo njegov sok.

Kako biste mogli češnjak koristiti i u nekuhanim umacima, prethodno ga namačite u mlijeku nekoliko sati.

Prokljajali češnjak ima jaču aromu: ublažiti ćete je uktonite li zelene izdanke što su se pojavili u sredini češnjaka. Veliki se česeni mogu peći u pećnici cijeli, 20 minuta na 190 stupnjeva, a tek zatim ih ogulite i narežite, dobit ćete gustu masu koju možete namazati na kriške kruha.

- 30. travnja 1671. -

Smaknuće Zrinjskog i Frankopana

Dana 30. travnja 1994. navršava se 323 godine od pogubljenja hrvatskih velikaša Petra Zrinjskoga i Krste Frankopana. Oni su nepravdno pogubljeni kao urotnici protiv cara i to kad su sami pošli u Beč da obrazlože svoj stav i izmole pomilovanje. Usprkos svečanu carevu obećanju (salvum conductum), odmah, po dolasku su zatvoreni, a nakon suđenja obojici je oduzeta glava 30. travnja 1671. u Bečkom Novom Mjestu.

Petar Zrinjski (1621-1671), hrvatski je pjesnik, više poznat kao hrvatski ban, ratnik i urotnik, nego kao književnik. S mađarskog je prepjevao djelo svoga brata Nikole "Adrianskoga mora Sirena". To djelo je izraz Petrove kulture i dubokog domoljublja. U jeziku i stilu oslanja se na čakavske prethodnike.

Franjo Krsto Frankopan (1643-1671), također pjesnik ali i knez tržački, senjski, modruški i krčki. Sudjelovao je u borbi protiv Turaka, zajedno sa svojim šurjakom Petrom Zrinjskim, te se svojim junaštvom istakao 1663. kod Jurjevih Stijena, kraj Otočca. U mladosti je objavio svoju latinsku pjesmu "Elegia". Glavna zbirka pjesama "Gartlic za čas kratiti" nastala je u zatvoru. Pisane su čakavskim s dosta kajkavskih i štokavskih primjesa. Ta se lirika odlikuje metričkom raznolikošću, kao i tonom i svježinom narodnog pjesništva. Prvi je uveo deseterac u našu umjetničku poeziju. Najviše osebujnih tonova i doživljenosti (osjećaj tragike) izbija iz pjesama koje je u zatvoru ispevao u trenucima klonulosti i nesigurnosti. Također je prvi naš prevodilac Molièrea.

Ovo su samo kratki biografski podaci. Oni su pošli u smrt kao ljudi duboke i proživljene vjere. Naš priznati povjesničar dr. Ferdo Šišić piše: "Sav dan 29. travanj prođe Zrinskomu i Frankopanu u jednakoj pripravi za vječnost i smrt. Petar je oko 10 sati ujutro slušao misu, te se i pričestio, a iza toga dođoše k njemu carski komisari. Mladi je Frankopan isto tako proveo prije podne u molitvi i slušanju mise..."

Poslije toga je Franjo Frankopan napisao oproštajno pismo svojoj ženi Juliji, koje odaje svu njegovu plemenitost i ljudskost, a još više kršćansku vjeru u prekgrobnni život. To je pismo pravi biser duhovne literature, koji bi mogao ući u svaku antologiju. Uvečer je Petar Zrinjski napisao oproštajno pismo svojoj ženi Katarini.

Napokon svanu kobni dan 30. travnja. Razlozi, koji su navedeni u osudi, su ovi: da je Zrinjski naumio otcijepiti Dalmaciju, Hrvatsku i Slavoniju, te se ovim kraljevina nametniti kao slobodan i neovisan vladar i svoj rod učiniti nasljednim. Da to postigne tražio je u inozemstvu pomoći, osobito u Turskoj, te onda nakanio udariti na nasljedne kraljevine i zemlje njegovog carskog veličanstva...

Oba poginuše u najljepšoj dobi: Petar u

pedesetoj godini, a Krsto u mladenačkoj dobi od trideset godina, pun zanosa i ushita, više pjesnik nego li vojskovođa, nježan i osjetljiv. Petar je bio oduševljeni Hrvat u misli i radu. Samostalnost njegove domovine i naroda bijaše mu glavno načelo i težnja... Glavni gijeh tih junaka bio je što su strastveno ljubili svoju nesretnu, bespravnu i potlačenu domovinu. No, to se ne može zvati grijehom već vrlinom. I stoga njihova uspomena u hrvatskom narodu do danas nije izbljedila. Oni nam svijetle kao uzori vjere u prekgrobnni život, jer su se za nj dobro pripremili. A njihovo domoljublje, koje su zapečatili i životom, pokazuje nam kako se domovina ljubi.

Ljubav prema domovini značajna je za pripadnike svakog naroda, no usudujemo se ustvrditi da je za nas Hrvate najznačajnija, i da zbog toga upravo sačinjava našu narodnu čud. Za potvrdu toga mogli bismo navesti toliko tekstova i u prozi i u stihovima iz naše književnosti, toliko rodoljubivih govora hrvatskih junaka i rodoljuba, toliko znakova koji su svakom svjesnom Hrvatu tako dragi, kao njegova trobojnica: crven, bijeli, plavi, njegov kockasti grb, njegove narodne nošnje, njegovi običaji. Sve to sačinjava njegovo narodno biće i zato mu je tako priraslo srcu. I nije toliko puta u povijesti dovedeno u pitanje, osporavano, pogaženo, pa se naš čovjek za njega baš zato grčevito i hvatao. Da se Hrvatu uvijek poštivalo njegovo neotuđivo pravo na slobodu, na jezik, na ime, na kulturu, na samobitnost, na državnost, na ravnopravnost s drugim narodima, uvjereni smo da se njegovo domoljublje ne bi tako snažno razvilo, ne bi postalo tako naglašeno, ne bi mu tako prešlo u krv, u srž njegova bitka. Postoji jedan životni zakon u prirodi, da se ono najviše brani i razvija što je najviše ugroženo. Po tome nepisanom zakonu razvio se hrvatski patriotizam, koji karakterizira hrvatsku narodnu čud...

I kad nas svi ostave i zapostave, Isus nas neće ostaviti. On će i dalje dijeliti našu sudbinu, u suzama lomiti s nama Svoj kruh, jer On uvijek stoji uz siromašne, zaposlavljen, obespravljene, potlačene.

(Uz veliku pomoć Josipa Antolovića: S duhovnim velikanima kroz travanj, pripremio J. N.)

23. travnja

Sveti Juraj, mučenik

Sveti Juraj kršćanski mučenik, poginuo je za vrijeme Dioklecijana. Njegovo je štovanje u povijesti svetaca pravi fenomen i nema mu ravna. U Siriji nalazimo već u IV. stoljeću crkve posvećene Sv. Jurju. U Egiptu postoji, njemu u čast, 40 crkava i 3 samostana, a na otoku Cipru nalazilo se 60 Jurjevih svetišta. U Carigradu mu je podigao crkvu car Konstantin Veliki. S istoka se njegovo štovanje proširilo na zapad, u Rim, na Siciliju, u Francusku, u Mainz, potom u Englesku i Škotsku, gdje se osobito poštuje. Kao svog zaštitnika slavili su ga srednjovjekovni vitezovi i križari. Slavi se i u našim krajevima. Mnoge crkve su posvećene ovom svecu. Svetog Jurja slave i mnogi svećani govori te romansirani životopisi počevši od najstarijih vremena. Njegovim slikama ne zna se ni broja. Čest likovni motiv je kako Sv. Juraj ubija zmaja, spašavajući lijepu djevojku. U toj verziji legenda se brzo raširila te postala opća svojina. Osim što ga vitezovi slave kao svog zaštitnika, seljaci kao zaštitnika domaćih životinja, ponegdje je slavljen i kao zaštitnik djevoja.

JURJEVO je blagdan, koji se kod mnogih slavenskih naroda slavio kao početak proljeća. Uz njega su vezani mnogi običaji: kćenje stoke vijencima, ophodi uz pjevanje obrednih pjesama, paljenje krijesova i dr. U ophodima ima značajnu ulogu zelenilo, zakukuljeni "zeleni Juraj", kojeg neki tumače kao personifikaciju vegetacije. Juraj je izraziti pastirski blagdan, toga se dana stoka prvi put izvodi na pašu. Svi ti običaji imaju magično značenje: osigurati plodnost ljudi, stoke i zemlje.

Pripremio J.N.

25. travnja

Sveti Marko, evanđelist

Sveti Marko je pisac Evanđelja. On pripovijeda događaje iz Isusova života, a zaustavlja se i na vrlo dragocjenim pojedinostima. U svom je pripovjedanju pod utjecajem Sv. Petra. On pripovijeda onako kako to čine jednostavni ljudi. Prilično rašireno štovanje Sv. Marka govori nam podosta o njemu. Marko je bio ubijen i pokopan u Aleksandriji, kamo je morao otići iz Rima. Godine 829. njegovo tijelo nalazimo u Veneciji, koja ga je izabrala za svoga zaštitnika i sagradila mu velebnu baziliku. Njegov se blagdan uvijek slavio najsvečanije.

U našim krajevima posvećene su Sv. Marku dvije katedrale: u Korčuli i u Makarskoj, a u Zagrebu na Griču starodrevna crkva Sv. Marka postala je simbol Gornjega grada te crkva koja je možda najviše ušla u razna povijesna zbivanja hrvatskog naroda.

Blagdan Sv. Marka Evanđelista može nam biti krasna prilika da se duhovno što više sprijateljimo i s njegovim Evanđeljem i sa Svetim pismom uopće.

(Iz knjige Josipa Antolovića "S duhovnim velikanima kroz travanj")

Iz povijesti Bosne i Hercegovine

Kršćanstvo srednjovjekovne Bosne

Papa Ivan IV. je 641. godine poslao izaslanstvo s opatom Martinom na čelu, među Hrvate. Ta se godina uzima kao početak pokrštavanja Hrvata i prvih veza našeg naroda sa Svetom Stolicom.

Brojna slavenska plemena s Avarima prelaze iz svoje pradomovine i zaposjedaju prostrane krajeve sve do obala Egejskog mora. Rimska Panonija i Dalmacija bile su prve na udaru. Carski Sirmium je pao nakon trogodišnje opsade 582. u ruke Avara. S propašću grada nestaje i nadbiskupija. Avari sa Slavenima su prodrli na Jadran. Pali su svi gradovi, te sjajna Salona 614. godine, zatim biskupije Narona, Epidaurus i dr. Propašću naselja i gradova stradalo je kršćanstvo i na teritoriju današnje Bosne i Hercegovine, ali nije u cijelosti uništeno. Dolaskom Slavena u rimsku Dalmaciju nametnula su se Crkvi dva problema: spasavanje kršćanstva među preostalim stanovništvom i pridobijanje doseljenih Slavena za Kristovu nauku. Brojna pisma pape Grgura Velikog (590-604) upućena dalmatinskim biskupima svjedoče o brizi Rima za kršćanstvo na našem tlu.

Kad su se Slaveni doseljavali, bili su podijeljeni u više plemena, i od sedam plemena, što su se smjestili na Zapadu, bilo je najveće pleme Hrvata, a na Istoku srpsko pleme. Oko njih su se okupljala druga plemena i tako u povijest slavenskog Juga ulazi hrvatski i srpski narod. Zna se, da su južni Slaveni (Hrvati i Srbi), koji su došli na teritorij Heraklijeve bizantske države na Balkanu, na područje moćnog Istočno-rimskog carstva, gdje se nalazi i Bosna, bili pogani sa svim oznakama slavenskog poganskog neznaboštva, a da za kršćanstvo nisu bili ni čuli. Car Heraklije je bio obaviješten o svojim novim podanicima, da su blage i mirne čudi, te je želio da se što prije pokrste. Obratio se papi s mol-

bom da pošalje među Hrvate i Srbe vjerovjesnike iz Rima. Papa Ivan IV. je 641. godine poslao izaslanstvo s opatom Martinom na čelu među Hrvate. Ta se godina uzima kao početak pokrštavanja Hrvata i prvih veza našeg naroda sa Svetom Stolicom. Hrvati su dakle do 800 godine primili kršćanstvo. Kršćanstvo je došlo u dijelove Bosne po zapadnim misionarima,

Ljetopis Popa Dukljanina, naš najstariji ljetopis, spominje bosansku biskupiju već u IX. stoljeću. Bula pape Aleksandra II, iz godine 1067, nabrja i Bosnu među područnim biskupijama barske metropolije. Bosna prolazno pripada dukljanskom kraljevstvu. U njemu kraljuje Bodin, koji je isposlovao tu bulu od Klementa III. Drugi dokumenat spominje Bosnu na dva mjesta: jedanput u splitskoj, a drugi put u dubrovačkoj metropoliji. Zapadni dijelovi Bosne pripadali su do sredine XVI. stoljeća kninskoj biskupiji, a najveći dijelovi su pripadali od 1094. zagrebačkoj biskupiji.

putem obnovljene hijerarhije u Dalmaciji. Veliki dio Bosne, kao i nekad, spadao je obnovljenoj metropoliji u Splitu. Zapadna kršćanska terminologija značajna je za sve krajeve Bosne. Kasnije dolazi i do pokrštavanja Srba. Oni su primili, kao i Hrvati, rimske misionare.

Ljetopis Popa Dukljanina, naš najstariji ljetopis, spominje bosansku biskupiju već u IX. stoljeću. Bula pape Aleksandra II, iz godine 1067, nabrja i Bosnu među područnim biskupijama barske metropolije. Bosna prolazno pripada dukljanskom kraljevstvu. U njemu kraljuje Bodin, koji je isposlovao tu bulu od Klementa III. Drugi dokumenat spominje Bosnu na dva mjesta: jedanput u splitskoj, a drugi put u dubrovačkoj metropoliji. Zapadni dijelovi Bosne pripadali su do sredine XVI. stoljeća kninskoj biskupiji, a najveći dijelovi su

pripadali od 1094. zagrebačkoj biskupiji.

Kulin ban želi u crkvenom pogledu Bosnu odvojiti od Splita a kao prijatelj Dubrovnika nalazi izlaz i bosansku biskupiju učini sufraganskom dubrovačkoj metropoliji. To je postigao 1180. godine. Na poziv Kulina bana, dubrovački nadbiskup Bernard posvećuje jednu crkvu u Zahumlju i dvije u Bosni. Zetski

dominikanci, koji su imali svoje samostane po Slavnoj, a zatim i u Bosni. Pridobili su za sebe bana Mateja Ninoslava i njegova rođaka Stjepana Prijezdu, rodonačelnika kasnije bosanske vladarske obitelji Kotromanića. Ninoslav poklanja Crkvi veliki posjed na Usori, ograničen rijekom Savom, Tolisom i Bosnom, te vrelom Modriča, a Prijezda s druge strane Bosne, imanje Dubicu. Papa Grgur IX. povjerava isključivo pravo misionarenja u Bosni dominikancima. Oni su preko 100 godina (1228-1330) vršili službu, a imali su nekoliko biskupa iz svojih redova i više mučenika. Biskup Povša (Ponza) sagradio je u selu Brdu kod Vrhbosne katedralu Svetog Petra (1238-1239) i uz nju Kaptol (još 300 godina Sarajevo se naziva Vrhbosanjem). Pod pritiskom patarena sklanja se biskup Ponza u Đakovo. To je bilo na veliku štetu katolicizma u Bosni. Bila su to burna i krvava vremena križarskih vojni na Bosnu, pokretana od Ugarske s providnim političkim ciljem, kao da štite održavanje katoličke vjere. Grgur IX. izuzima Bosnu od vlasti dubrovačke metropolije i izravno je podlaže Rimu (1233.), a 15 godina kasnije kaločkom metropoliti. Svi stari bosanski biskupi nose narodna imena i u bogoslužju se služe staroslavenskim jezikom. Zatim dolaze biskupi stranci i uvode latinski jezik u bogoslužju. To je pogoršalo stanje u Crkvi i unijelo zabunu u narod. U to vrijeme papa Inocent IX. 1248. godine službeno potvrđuje upotrebu glagoljice senjskom biskupu Filipu.

U vatikanskom arhivu sačuvana je povelja kralja Bele IV (1244), kojom se potvrđuju već spomenute darovnice vojvode Kolomana i bana Ninoslava bosanskoj biskupiji. To je najvažniji dokument, jer se navode stare crkve i posjedi bosanske biskupije, a vrlo je značajan za povijesnu topografiju srednjovjekovne Bosne.

Nastavit će se

Privedio: Juraj Novosel

Suradujte u svom listu
Hrvatski Glasnik

Iz povijesti tuzlanskih Hrvata - drugi dio

Političke stranke

■ Piše: Anto CIGELJEVIĆ

Zbog šestojanuarske diktature, tek je u svibnju 1935. došlo do izbora, pri čemu nije bio dozvoljen rad ranijim političkim strankama i njihovo samostalno istupanje na izborima. U Tuzli i tuzlanskom okrugu dr. Mehmed Spahe i drugi kandidati Jugoslavenske muslimanske organizacije dobili su veliki broj glasova, ne samo zahvaljujući velikom broju Muslimana nego i podršci koju su dobili od hrvatskog naroda i antidiktatorski raspoloženih simpatizera Udruženja opozicije. Mehmed Spahe im je obećao da će se čim dođe na vlast zauzeti za uspostavu demokratskih odnosa u zemlji. Međutim, kad je došao na vlast, on se uslijed korupcijskih podjela državnih službi i privilegija, odrekao podrške strankama udružene opozicije, te se angažirao na formiranje Jugoslovenske radikalne zajednice, "Jereze", prodavši se tako i po drugi put od 1920. beogradskim vladodršcima.

Usprkos zabrani zborovanja bivšim strankama koje su se našle sada kao uža Udružena opozicija, razne stranke, a prije svega Hrvatska seljačka stranka, počinju da aktivno djeluju u hrvatskim selima oko Tuzle, kao i među samim građanima.

Najaktivniji predstavnik HSS-a u Tuzli bio je Aleksandar Preka, direktor filijale Prve hrvatske štedionice. Na petosvibanjskim izborima 1935. on je bio zamjenik glavnog kandidata za srez tuzlanski - dr. Mehmeda Spahe. Posebno je bio poznat u narodu. U tuzlanskom kraju nije bilo hrvatskog seljaka koji ga nije osobno poznao. Na izborima 1938. je kao jedan od kandidata Udružene opozicije dobio skoro sve hrvatske glasove. Narod ga je u ovom kraju smatrao narodnim zastupnikom, a to mu je priznavalo i vodstvo HSS-a, iako po tadašnjem izbornom sustavu nije dobio zastupnički mandat. Uživao je politički ugled ne samo među Hrvatima nego i među Srbima i Muslimanima.

O njegovoj akciji i zborovanju u Tuzli i okolnim selima, sreski načelnik Čadević je obavještavao

Usprkos zabrani zborovanja bivšim strankama koje su se našle sada kao uža Udružena opozicija, razne stranke, a prije svega Hrvatska seljačka stranka, počinju da aktivno djeluju u hrvatskim selima oko Tuzle, kao i među samim građanima.

bansku upravu u Sarajevu i tražio instrukcije kako da intervenira. Do oštih intervencija, međutim, nije došlo jer su se konferencije HSS-a održavale pod izgovorom da se ovi samo pripremaju za nove izbore. Načelnik tuzlanskog sreza javljao je 31. srpnja 1935. Banovinskoj upravi u Sarajevu da je "pouzđano i iz sigurnih izvora saznano da su sve organizacije bivše Hrvatske seljačke stranke u ovim krajevima po naročitim kuririma dobile pismene instrukcije u kojima im se daju detaljna uputstva radi pripremanja masa za predstojeće izbore, s tim da se rad na tome odmah otpočne".

No, zborovi HSS-a redali su se jedan za drugim, uveliko su oživljavale stranačke akcije HSS-a.

Već 24. ožujka 1935. održana je predizborna konferencija u sali Hrvatskog doma (sada Narodno pozorište) kojoj je prisustvovalo više od stotinu građana. Na sastanku se raspravljalo o kandidatskoj listi u tuzlanskom okrugu. Jedni su predlagali Antu Tadića, trgovca, da bude zamjenik dr. Mehmeda Spahe, nasuprot Aleksandru Preki. Nakon izbora, u kolovoza 1935., počeo je niz novih konferencija HSS oko Tuzle, u Breškama, Morančanima i drugim hrvatskim selima. Dvadesetprvog kolovoza održana je konferencija HSS u Živinicama, koju je ovoga puta sazvao odvjetnik Mijo Putić i kojoj su prisustvovali uglavnom radnici pilane "Croatia", među kojima je bio najveći broj Muslimana. Konferencije su se, dalje, redale u Par Selu i još nekim mjestima.

Posvećivanje hrvatskih zastava

Među Muslimanima je došlo do političke diferencijacije koja je prouzrokovana ulaskom dr. Mehmeda Spahe u Vladu, pa se izvjestan broj istaknutih muslimanskih predstavnika krajem 1935. orijentirao prema HSS.

U proljeće 1936. učestali su zborovi HSS po okolici Tuzle. U Lukavcu je, tako, 19. travnja, u zgradi Fabrike amonijačne sode, održava proslava 100-te obljetnice hrvatske himne sa komemoracijama Matiji Gupcu, Stjepanu Radiću i Anti Starčeviću. Vlasti su dozvolile ovu skupštinu, pošto je najprije održana misa u lukavačkoj crkvi. Nakon toga krenula je povorka seljaka i seljanki sa glazbom Solvajeve tvornice i hrvatskom zastavom. Oko 300 ljudi ispunilo je prostoriju tvorničke kasine. Nakon raznih pjesama i deklamacija govorili su Mirko Dendić, činovnik Fabrike, i Sead Midžić, student Zagrebačkog sveučilišta. Na svečanosti je bila zapažena i nazočnost nekoliko desetina Muslimana.

Lokalno vodstvo Hrvatske seljačke stranke organiziralo je manifestaciju posvećivanja hrvatskih nacionalnih zastava na Husinu, na kojoj se okupilo više od četiri tisuće seljaka iz obližnjih sela i građana Tuzle. Ovaj politički zbor je održan bez odobrenja političke vlasti 8. rujna 1937., a sazvao ga je Aleksandar Preka. Pored g. Preke, na zboru je, kao glavni govornik, istupio Nikola Ljubičić, odvjetnik i narodni zastupnik iz Travnika. Tada je župnik iz sela Morančana izvršio čin posvećivanja četrnaest novih zastava mjesnih organizacija HSS, a, prema izvješću sreskog načelnika, bilo ih je oko - trideset! "Hrvatski narod nije nikakvo pleme, a niti je, pak, neki sastavni dio države, već je hrvatski narod Narod koji čeka bolje dane kada će doći do ostvarenja samostalne hrvatske države", rekao je povišenim glasom dr. Nikola Ljubičić u svom govoru. Zbor se završio tek uvečer, seljaci su se razišli kasno noću svojim kućama.

Jednom riječju, Hrvatska seljačka stranka je uspjela mobilizirati radnike i seljake protiv režimskih stranaka. Od 1938. do 1940., pored osnivanja "Gospodarske sloge", po svim hrvatskim selima okruga, Hrvatska seljačka stranka nastoji da se organizira mreža privrednih organizacija poznata pod imenom "Gospodarska sloga".

Jednom riječju, Hrvatska seljačka stranka je uspjela mobilizirati radnike i seljake protiv režimskih stranaka. Od 1938. do 1940., pored osnivanja "Gospodarske sloge", po svim hrvatskim selima okruga, Hrvatska seljačka stranka nastoji da se organizira mreža privrednih organizacija poznata pod imenom "Gospodarska sloga".

Poduzeće "Soli"

Profit a ne socijala

Predstavnici redakcije "Hrvatskog Glasnika" nedavno su posjetili poduzeće "Soli", jednu od uspješnijih firmi u Tuzli, koja se posebno organizirala na planu dopreme hrane u tuzlansku regiju. Razlog posjete bio je promotivne naravi, budući da se radi o planovima, koji se uspješno realiziraju. Naime, poduzeće "Soli" pomaže sve hrvatske kulturne i sportske institucije, među kojima je i HG. U delegaciji su bili fra Petar Matanović, odgovorni urednik Aždajić i urednik Divković. Sugovornici domaćini, bili su predsjednik Upravnog odbora gospodin Zvonar,

direktor firme Drago Jurić i njegovi suradnici. Obaviješteni smo da su se nakon izlaska iz pritvora, u redovne poslove uključili i gospoda Mršić i Vajand. Najviše vremena tijekom veoma prijatnog razgovora, posvećeno je razvojnim planovima, koji će prema onome što je istakao direktor Drago Jurić, temeljiti na principima svjetskog poslovnog morala, stjecanjem dobiti a ne socijalom, toliko karakterističnom za neka vremena.

Zaključeno je da HG u cjelini posveti nešto više pozornosti i prostora u cilju promoviranja. Upravo zato

ćemo u narednim brojevima HG-a značajnije pratiti zbivanja i ulogu poduzeća Soli, posebno u realizaciji planova zapošljavanja, pomaganja novim poduzetnicima u otvaranju poslova, akumulaciji kapitala i slično. Za sadašnje prilike, i vrijeme nastanka i postojanja poduzeća "Soli", impresionirao nas je broj od stotinu zaposlenih ljudi, od kojih niti jedno mjesto nije popunjeno radi rješavanja socijalnih problema. Svi zaposleni stvaraju profit, i to je osnovni moto poduzeća "Soli". Profit a ne socijala.

Aerodrom Tuzla - što to bi?

Neispunjena obećanja

Očekivanja o brzom uspostavljanju humanitarnih letova iz svijeta za Tuzlu, na žalost nisu se ostvarila. Dvadeset dana, koliko je prvobitno ostavljeno kao vrijeme potrebno za instaliranje potrebne radio-navigacijske opreme, odavno je isteklo, a da u Dubrave još nije aterirala ijedna letjelica sa humanitarnom robom. Što više, stižala su se i priče o nekom, novom terminu stvarnog otvaranja tuzlanske zračne luke, koja do daljnjeg ostaje samo zrakoplovna baza UN-PROFOR-a. Tako, na žalost, padaju u vodu i već odavno skrojeni planovi o zakupu više širokotrupnih zrakoplova, koji bi prevozili humanitarnu robu iz zapadnih zemalja u tuzlansku regiju. Da li se to svjetska zajednica odrekla mogućnosti koje pruža Aerodrom Dubrave, ili još nije postignut dogovor sa srpskom stranom, kojoj je ova zračna luka trn u oku.

Bez obzira na odugovlačenje i pomalo padanje u zaborav datih obećanja, humanitarna situacija u Tuzli i okolini značajno je poboljšana otopljanjem hrvatsko-muslimanskih odnosa, i prestankom sukoba Armije BiH i HVO-a, čime je ukupno gledajući dat nemjerljiv doprinos mirovnim planovima.

Lipnica

POLICIJA TRENIRA STROGOČU

Nedavno je tuzlanska policija pretresla petnaest kuća u Lipnici, čiji su vlasnici bili pripadnici 115. brigade. Razlog upada u kuće i pretres koji je izvršen, bila je sumnja u posjedovanje oružja, ali je u svega tri slučaja oružje nađeno, uz priznanje vlasnika i prije pretresa. Simptomatično i svemu ovome je to što su gotovi svi koji su bili obuhvaćeni tom policijskom akcijom, aktivisti HDZ, i to iz vremena prvih predizbornih skupova. Brutalnost policije i u ovom slučaju je došla do punog izražaja. Mnogi od onih čije su kuće pretresene, to su osjetili na svojoj koži, jer su tokom ispitivanja pretučeni, a potom pušteni kućama.

SOLI
D.O.O.

PROFIT

VIII IX X XI XII

DRUŠTVO SA OGRANIČENOM ODGOVORNOSTI
ZA PROIZVODNJU, UINITARNI I VANJSKU TRGOVINU
"SOLI" TUZLA

Ul. Mj. Korševača 26, 75000 Tuzla
Tel. centrale: 075 310.222, 236.306, 232.221

NAŠE ODLIKE SU:
ZNANJE, POSLOVNOST, SIGURNOST
NAŠA I VAŠA ORIJENTACIJA U
BUDUĆNOST

Svim vjernicima pravoslavne Crkve

Sretan Vaskrs

Redakcija H.G.

Glasnikova križaljka Br.17

1	2	3	4	5		6	7	8	9	10	11
12						13					
14						15				16	
17						18				19	
20						21				22	
23						24				25	
26										27	

Robert Štraus

VODORAVNO: 1. rijeka u Hrvatskoj, 6. pismonoša, 12. luka na japanskom ostrvu Honshu, 13. grad u Kanadi, 14. ćurka, 15. fanc. revolucionar, Jean Paul, 16. čovječija snaga, 17. aždaja, 18. ime alžirskog političara Bitata, 19. "Drvo industrijsko poduzeće", 20. kratica SAD države Nebraska, 21. mjera za žistoću zlata, 22. popularno ime londonskog policajca, 23. arsenov trioksid, 25. rijeka u Rusiji, 26. limun, 27. nož za sječenje šećerne trske.

USPRAVNO: 1. lokot, 2. sočivo mikroskopa (množ.), 3. urlik životinja, 4. Albanska telegrafaska agencija, 5. znak za element Natrij, 6. mjesto na otoku Krku, 7. vrsta listopadnog drveta, 8. gorsko jezero ispunjeno slanim muljem, 9. auto oznaka za Tunis, 10. karakteristična oznaka predmeta ili pojma, 11. zla i objesna žena, 13. arak papira, 15. ime komediografa Držića, 18. prijevremeno, 19. mjesto u Hrvatskoj, 21. lovački pas, 22. korbač, 24. auto oznaka Splita, 25. kratica za voltamp.

RJEŠENJE IZ PROŠLOG BROJA:
VODORAVNO: 1. TAOSIT, 6. KONDOR, 12. USKRS, 13. KORIZMA, 14. ATAK, 15. NEPAL, 16. OR, 17. RAN, 18. TESAR, 19. TRI, 20. ET, 21. LOVOR, 22. IRIT, 23. ZIMOGEN, 25. DLAKE, 26. INATAN, 27. PLAGAT

USPRAVNO: 1. TAUREZI, 2. ASTATIN, 3. OKAN, 4. SRK, 5. IS, 6. KOPAR, 7. ORAR, 8. NIL, 9. DZ, 10. OMORIEA, 11. RARITET, 13. KESON, 15. NEVEN, 18. TOGA, 19. TRAK, 21. LOT, 22. ILA, 24. MA, 25. DL

Hrvatski Glasnik
Informativno politički dvojeđnik

• Glavni i odgovorni urednik: mr. Ljubomir Aždajić • Osnivač i izdavač: HKD "Napredak" • Redakcija: Ozrenskog odreda bb Tuzla, tel. 23 69 81, Fax 23 13 50 • Tehničko uređenje i priprema: Hrvatski Glasnik • Tisak: "INZIO" • Žiro račun kod Kreditne banke DD Tuzla: dinarski: 807020-0/7521-55-00082-3, devizni: 72700-0/7521-07-00008-0 • Cijena za inozemstvo 3 DEM